

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2004. gada 23. novembrī*

Lieta T-166/98

Cantina sociale di Dolianova Soc. coop. rl, Dolianova (Itālija),

Cantina Trexenta Soc. coop. rl, Senorbī (Itālija),

Cantina sociale Marmilla — Unione viticoltori associati Soc. coop. rl, Sanluri (Itālija),

Cantina sociale S. Maria La Palma Soc. coop. rl, Santa Maria La Palma (Itālija),

Cantina sociale del Vermentino Soc. coop. rl Monti-Sassari, Monti (Itālija),

ko pārstāv K. Dore [*C. Dore*] un Dž. Dore [*G. Dore*], advokāti, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāji,

* Tiesvedības valoda — itāļu.

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja F. Rudžeri Laderki [*F. Ruggeri Laderchi*] un A. Alviša Vjeira [*A. Alves Vieira*], pēc tam Alviša Vjeira un L. Vizadžo [*L. Visaggio*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja,

par prasību atbilstoši EK līguma 173. un 175. pantam (jaunajā redakcijā — EKL 230. un 232. pants) atcelt Komisijas 1998. gada 31. jūlija vēstuli, ar kuru atteikts sniegt tieši prasītājiem atbalstu destilācijai profilakses nolūkā attiecībā uz 1982./1983. vīna gadu, konstatēt, ka ir notikusi prettiesiska bezdarbība no Komisijas puses, vai papildus — atbilstoši EK līguma 178. pantam (jaunajā redakcijā — EKL 235. pants) atlidzināt zaudējumus, ko prasītāji cietuši sakarā ar Komisijas rīcību.

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Pirungš [*J. Pirrung*], tiesneši A. V. H. Meijs [*A. W. H. Meij*] un N. Dž. Forvuds [*N. J. Forwood*],

sekretārs H. Palasio Gonsalesš [*J. Palacio González*], galvenais administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdes 2000. gada 14. septembrī un 2004. gada 10. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

- 1 11. panta 1. punkts Padomes 1979. gada 5. februāra Regulā (EEK) Nr. 337/79 par vīna tirgus kopīgo organizāciju (OV L 54, 1. lpp.), ko groza Padomes 1982. gada 27. jūlija Regula (EEK) Nr. 2144/82 (OV L 227, 1. lpp.), paredz, ka katrā vīna gadā ir atļauts profilakses nolūkos destilēt galda vīnus un vīnus, kas ir piemēroti galda vīnu ražošanai.
- 2 Saskaņā ar Regulas Nr. 2144/82 sesto apsvērumu, lai palielinātu attiecīgo ražotāju ienākumus, par atbilstošu ir uzskatāms tas, ka, pastāvot zināmiem nosacījumiem, vīniem tiek nodrošināta garantēta minimālā cena par galda vīnu, un šajā sakarā tiek paredzēta iespēja ražotājam piegādāt sava ražojuma galda vīnu destilācijai par garantēto minimālo cenu vai veikt jebkādu citu atbilstošu pasākumu, par kuru pieņemams lēmums.
- 3 1982. gada 15. septembrī Komisija pieņēma Regulu (EEK) Nr. 2499/82 attiecībā uz noteikumiem par destilāciju profilakses nolūkā 1982./1983. vīna gadā (OV L 267, 16. lpp.).

- 4 Šīs regulas 1. panta 1. punkts nosaka, ka ražotājiem, kas vēlas destilēt savus vīnus saskaņā ar Regulas Nr. 337/79 11. pantu, jānoslēdz piegādes līgumi ar sertificētu destilētāju un jāiesniedz tie valsts intervences iestādē. Šīs regulas 1. panta 3. punkts tā grozītā redakcijā nosaka, ka atbilstoši minētajai regulai šie līgumi ir spēkā tikai tad, ja tos līdz 1983. gada 20. martam ir apstiprinājusi tās dalībvalsts intervences iestāde, kurā līguma noslēgšanas brīdī atradās vīns.
- 5 Grozītās Regulas Nr. 2499/82 21. panta 1. punkts uzlika dalībvalstīm par pienākumu līdz 1983. gada 15. aprīlim informēt Komisiju par vīna daudzumu, kas norādīts apstiprinātajos destilācijas līgumos.
- 6 Saskaņā ar Regulas Nr. 2499/82 4. pantu vīnu var destilēt tikai pēc līguma vai paziņojuma par to apstiprināšanas.
- 7 Šīs regulas 5. panta 1. punkts nosaka destilācijai piegādāto vīnu minimālo pirkuma cenu.
- 8 Atbilstoši Regulas Nr. 2499/82 astotajam apsvērumam šī cena parasti neļauj veikt komercdarbību ar nosacījumiem, kādi pastāv destilācijas rezultātā iegūto produktu tirgū. Tādējādi Regula ir paredzējusi kompensācijas mehānismu, saskaņā ar kuru intervences iestāde sniedz atbalstu, kura lielums ir noteikts minētās regulas 6. panta pirmajā un otrajā daļā.

- 9 Saskaņā ar šīs regulas vienpadsmito apsvērumu jāparedz, ka ražotājiem nodrošinātā minimālā cena principā ir samaksājama termiņā, kas ļauj viņiem iegūt no tā labumu, kurš ir pielīdzināms tam labumam, ko viņi būtu ieguvuši komerciālās pārdošanas gadījumā. Šādos apstākļos par neatliekamu ir kļuvusi vajadzība pēc iespējas vairāk paātrināt atbalsta, kas sniedzams par attiecīgo destilāciju, piešķiršanu, vienlaicīgi ar atbilstošām garantijām nodrošinot darbību pienācīgu norisi. Lai pasākums dalībvalstīs pilnībā sasniegtu savu mērķi, bija jāparedz arī atbalsta un avansu sniegšanas kārtība, kas pielāgota katras dalībvalsts administratīvajai kārtībai.
- 10 Regulas Nr. 2499/82 8. pants nosaka, ka attiecībā uz vīnu iepirkšanas minimālās cenas samaksu un intervences iestādes sniegto atbalstu dalībvalstis var pēc izvēles piemērot jebkuru no šīs regulas 9. un 10. pantā noteiktajām procedūrām. Itālijas Republika savā teritorijā nolēma piemērot 9. pantā noteikto procedūru.
- 11 Regulas Nr. 2499/82 9. pants nosaka:

“1. 5. panta 1. punkta pirmajā daļā noteikto pirkuma minimālo cenu ražotājam samaksā destilētājs deviņdesmit dienu laikā pēc tam, kad [vīna kopējais daudzums vai vajadzības gadījumā katra vīna partija] ir atvesta destilēšanai.

2. Intervences iestāde samaksā destilētājam 6. pantā paredzēto atbalstu deviņdesmit dienu laikā pēc pierādījuma uzrādīšanas par to, ka līgumā norādītais kopējais vīna daudzums ir destilēts.

[..]

Destilētāja pienākums ir iesniegt intervences iestādei pierādījumu par to, ka viņš ir samaksājis 5. panta 1. punkta pirmajā daļā noteikto minimālo pirkuma cenu 1. punktā noteiktajā termiņā. [..] Ja šis pierādījums nav iesniegts simt divdesmit dienu laikā pēc pirmajā daļā noteiktā pierādījuma iesniegšanas dienas, intervences iestāde atgūst samaksātās naudas summas. [..]”

12 Šis regulas 10. pants nosaka:

“1. Trīsdesmit dienu laikā pēc tam, kad [vīna kopējais daudzums vai vajadzības gadījumā katra vīna partija] ir atvesta destilēšanai, destilētājs samaksā ražotājam vismaz starpību starp 5. panta 1. punkta pirmajā daļā noteikto minimālo pirkuma maksu un 6. panta pirmajā punktā noteikto atbalstu.

2. Trīsdesmit dienu laikā pēc pierādījuma uzrādīšanas par to, ka līgumā norādītais kopējais vīna daudzums ir destilēts, intervences iestāde samaksā ražotājam 6. pantā paredzēto atbalstu [..].”

13 Grozītais Regulas Nr. 2499/82 11. pants nosaka:

“1. Destilētājs 9. pantā noteiktajā gadījumā vai ražotājs 10. pantā noteiktajā gadījumā var lūgt, lai naudas summa, kas ir vienāda ar 6. panta pirmajā daļā noteikto atbalstu, viņam tiktu samaksāta avansa veidā ar nosacījumu, ka viņš intervences iestādei sniedz nodrošinājumu 110 % apmērā no šīs naudas summas.

2. Šis nodrošinājums tiek noformēts kā garantija, ko sniedz iestāde, kas atbilst tās dalībvalsts noteiktajiem kritērijiem, no kuras nāk intervences iestāde.

3. Avanss samaksājams deviņdesmit dienu laikā pēc pierādījuma uzrādīšanas par nodrošinājuma sniegšanu un jebkurā gadījumā — pēc līguma vai paziņojuma apstiprināšanas datuma.

4. Ņemot vērā 13. pantu, 1. punktā noteiktais nodrošinājums tiek atbrīvots tikai gadījumā, ja, vēlākais, līdz 1983. gada 29. februārim ir iesniegts pierādījums par to, ka

— līgumā norādītais kopējais vīna daudzums ir destilēts,

— un gadījumā, ja destilētājam ir samaksāts avanss — destilētājs ir samaksājis ražotājam 5. panta 1. punkta pirmajā daļā noteikto minimālo pirkuma maksu.
[..]

Tomēr gadījumā, ja pirmajā daļā noteiktie pierādījumi ir iesniegti pēc minētajā daļā noteiktā datuma, bet pirms 1984. gada 1. jūnija, atbrīvojamā naudas summa ir 80 % apmērā no nodrošinājuma, un starpība ir atsavināma.

Ja šie pierādījumi nav iesniegti līdz 1984. gada 1. jūnijam, nodrošinājums tiek pilnībā atsavināts.”

- 14 Saskaņā ar Regulas Nr. 2499/82 13. pantu, ja nejauši vai nepārvaramas varas apstākļu dēļ vīnu pilnībā vai daļēji nevar destilēt, destilētājs vai ražotājs par to nekavējoties informē intervences iestādi. Šādā gadījumā šī iestāde sniedz 6. pantā paredzēto atbalstu attiecībā uz vīna daudzumu, kas reāli ir ticis destilēts.
- 15 Saskaņā ar Padomes 1978. gada 20. februāra Regulas (EEK) Nr. 352/78 par to, kā rīkoties ar nodrošinājumiem, depozītiem un garantijām, kas sniegti saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un vēlāk atsavināti (OV L 50, 1. lpp.), 2. panta 1. punktu ikvienu nodrošinājumu, kas ir atsavināts, dalībvalstu maksātājas iestādes vai institūcijas pilnībā izmanto, lai mazinātu Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) izdevumus.

Prāvas rašanās fakti

- 16 Prasītāji, vīnu kooperatīvi, ir vīna ražotāji Sardinijā (Itālija). Profilakses nolūkos veiktas destilācijas ietvaros 1982./1983. gadā tie noslēdza vīna piegādes līgumus ar sertificētu destilētāju, *Distilleria Agricola Industriale de Terralba* (turpmāk tekstā — “DAI”). Šos līgumus saskaņā ar Regulas Nr. 2499/82 1. panta noteikumiem apstiprināja *Azienda di Stato per gli Interventi nel Mercato Agricolo* (Itālijas intervences iestāde, turpmāk tekstā — “AIMA”).
- 17 No rēķiniem, kuri tieši norāda “AIMA prēmijas” (“premio AIMA” vai “premio comunitario, a carico della AIMA”) naudas summu, kas ietverta Regulas Nr. 2499/82 noteiktajā minimālajā pirkuma cenā, kas DAI jāsamaksā par prasītāju ražoto vīnu, kuru paredzēts profilakses nolūkos destilēt 1982./1983. gada laikā, izriet, ka Kopienas atbalsts sastāda: 169 328 945 Itālijas liras (ITL) par *Cantina sociale di Dolianova* piegādāto vīnu (1983. gada 18. aprīļa rēķins) par minimālo pirkuma cenu ITL 247 801 380, ieskaitot pievienotās vērtības nodokli (PVN); ITL 102 145 631 par *Cantina Trexenta* piegādāto vīnu (1983. gada 30. aprīļa rēķins) par minimālo

pirkuma cenu 149 483 181 ITL, ieskaitot PVN; 346 391 958 ITL par *Cantina sociale Marmilla* piegādāto vīnu (1983. gada 28. februāra rēķins) par minimālo pirkuma cenu ITL 506 921 061, ieskaitot PVN; ITL 215 084 906 par *Cantina sociale Santa Maria La Palma* piegādāto vīnu (1983. gada 30. marta un 20. aprīļa rēķini) par minimālo pirkuma cenu ITL 316 505 762, ieskaitot PVN; ITL 33 908 702 par *Cantina sociale del Vermentino* piegādāto vīnu (1983. gada 10. maija rēķins) par minimālo pirkuma cenu ITL 54 812 419, ieskaitot PVN.

- 18 Atbilstoši prasītāju sniegtajai informācijai, kuru neapstrīd Komisija, vīns tika piegādāts laikā no 1983. gada janvāra līdz martam un destilācija tika veikta Regulas Nr. 2499/82 4. pantā noteiktajā termiņā. Šīs regulas 9. panta 1. punktā paredzētais termiņš attiecībā uz destilētāja pienākumu samaksāt minimālo pirkuma cenu par vīnu izbeidzās 1983. gada jūnijā, ņemot vērā to, ka pēdējās vīna piegādes tika veiktas 1983. gada martā.
- 19 1983. gada 22. jūnijā *DAI* lūdza *AIMA* atbilstoši Regulas Nr. 2499/82 11. pantam sniegt iepriekšēju Kopienas atbalstu tostarp prasītāju piegādātajam vīnam, kas bija destilēts. Šajā sakarā *DAI* sniedza prasīto nodrošinājumu, kas sastādīja 110 % no atbalsta lieluma un kas bija *Assicuratrice Edile SpA* (turpmāk tekstā — “*Assedile*”) izsniegta polises veidā par labu *AIMA*. Šī nodrošinājuma apmērs bija ITL 1 169 040 262.
- 20 1983. gada 10. augustā *AIMA* saskaņā ar Regulas Nr. 2499/82 11. pantu par labu *DAI* sniedza Kopienas atbalstu avansa veidā ITL 1 062 763 876 apmērā.
- 21 Finansiāla rakstura sarežģījumu dēļ *DAI* izvairījās pilnībā vai daļēji (atkarībā no gadījuma) veikt norēķinus ar ražotājiem, tostarp prasītājiem, kuri bija piegādājuši vīnu destilācijai.

- 22 1983. gada 17. oktobrī *DAI* lūdza pieņemt izskatīšanai tā pieteikumu uzraudzītas administrācijas procesa uzsākšanai, ko paredzēja Itālijas tiesību akti bankrota jomā. Šī pieteikuma izskatošās tiesas, proti, *Tribunale d'Oristano* (Itālija), rīcības rezultātā, apmierinot šo lūgumu, *DAI* apturēja visus savus maksājumus, ieskaitot tos, kuri vēl bija maksājami ražotājiem, kas tam bija piegādājuši vīnu.
- 23 *AIMA*, kura bija informēta par šī procesa uzsākšanu, lūdza *DAI* atdot Kopienas atbalstu, atskaitot summas, kas noteiktajā kārtībā bija izmaksātas minētajiem ražotājiem, pamatojoties uz to, ka *DAI* Regulas Nr. 2499/82 9. panta 2. punktā noteiktajā termiņā nav iesniedzis pierādījumu par viņa minimālās pirkuma cenas izmaksāšanu citiem ražotājiem šīs regulas 9. panta 1. punktā paredzētajā deviņdesmit dienu termiņā pēc piegādes destilēšanai. Tā kā *DAI* neatdeva šo atbalstu, *AIMA* lūdza *Assedile*, lai tā samaksā nodrošinājuma summu.
- 24 Pēc *DAI* lūguma *Pretore de Terralba* (Itālija) 1984. gada 26. jūlijā pieņēma rīkojumu par pagaidu noregulējumu, aizliedzot *Assedile* samaksāt nodrošinājumu *AIMA*. Tas noteica *DAI* sešdesmit dienu termiņu prasības celšanai pēc būtības.
- 25 1984. gada septembrī *DAI* cēla šādu prasību *Tribunale civile de Roma* (Itālija). *DAI* tostarp prasīja, lai minētā tiesa atzīst, ka ražotāji bija nodrošinājuma pēdējie adresāti tās naudas summas ietvaros, kas bija viņiem samaksājama, un — pakārtoti — atzīt, ka arī *AIMA* tiesības var tikt izmantotas tikai attiecībā uz cenas atlikušo summu, kuru *DAI* vēl nebija samaksājis ražotājiem. *DAI* šajā lietā uzskatīja, ka tas bija samaksājis ražotājiem aptuveni pusi no avansa summas, kuru tam bija samaksājuši *AIMA*, tomēr neapstiprinot tiesā, kā to norāda šī tiesa savā 1989. gada 27. janvāra spriedumā, ka šie maksājumi ir izdarīti Regulas Nr. 2499/82 noteiktajā termiņā (skat. turpmāk 30. punktu). *DAI* ierosināja vērsties Tiesā, uzdodot prejudiciālus jautājumus par piemērojamo Kopienų regulu interpretāciju. *DAI* netika pārmesta neviena neizpilde sakarā ar situāciju, kurā tas atradās un kas padarīja neiespējamu visu maksājumu veikšanu. *DAI* uzsvēra, ka nodrošinājuma mērķis bija garantēt ražotājiem minimālās pirkuma cenas izmaksāšanu proporcionāli piegādātajai

produkcijai gadījumā, ja destilētājs neizpilda savus pienākumus. *DAI* norādīja, ka saskaņā ar spēkā esošajiem Kopienų noteikumiem gadījumā, ja atbalsts tiktu atmaksāts *AIMA*, tai tas būtu jāatdod kompetentai Kopienų iestādei. To ražotāju iespējas, kuriem bija tiesības uz atbalsta saņemšanu, būtu tādējādi apdraudētas sakarā ar cita rīcību (tas ir, ar citas personas, nevis *DAI* rīcību).

26 *Assedile* un *AIMA* ir atbildētajas, un attiecīgie ražotāji — prasītāji; kāds cits viņa kooperatīvs un kāds viņa kooperatīvu konsorcijs ir iestājušies šajā lietā.

27 No *Tribunale civile de Rome* 1989. gada 27. janvāra sprieduma izriet, ka atbilstoši *AIMA* teiktajam par divpadsmit viņa pirkuma līgumiem, kurus noslēdzis *DAI* un kuri apstiprināti saskaņā ar Regulas Nr. 2499/82 1. panta noteikumiem, *DAI* Kopienų tiesiskajā regulējumā paredzētajos termiņos ir vienīgi iesniedzis pierādījumu par minimālās pirkuma cenas izmaksāšanu trīs ražotājiem par kopējo summu ITL 111 602 075 apmērā. *AIMA* secināja, ka, izņemot šos trīs ražotājus, *DAI* nav samaksājis minimālo pirkuma cenu ražotājiem, ka tas jebkurā gadījumā nav pierādījis to, ka šis maksājums ir noticis Regulas Nr. 2499/82 9. panta 1. punktā paredzētajā termiņā un, visbeidzot, ka tas nav iesniedzis šo pierādījumu minētās regulas 9. panta 2. punktā noteiktajā termiņā. *AIMA* uzsvēra, ka šādos apstākļos “saskaņā ar iepriekš minētās regulas 11. panta noteikumiem nodrošinājums ir pilnībā atsavināms, un tādējādi samaksu nesaņēmušie ražotāji varēja prasīt savas tiesības tikai no destilētāja [..]”. Tādējādi *AIMA* cēla pretprasību, prasot uzlikt par pienākumu *Assedile* tai samaksāt nodrošinājumu ITL 1 047 084 185 apmērā, pieskaitot klāt procentus.

28 Lietā iestājušās puses tiesvedībā, ko izskatīja *Tribunale civile de Rome*, pievienojās *DAI* argumentācijai (skat. iepriekš 25. punktu). Tās uzsvēra, ka *Assedile* sniegtā nodrošinājuma summa viņiem izmaksājama proporcionāli piegādātajam viņam.

Tādējādi tās lūdza *Tribunale civile de Roma* nolemt, ka *Assedile* bija pienākums tām samaksāt *DAI* nesamaksāto naudas summu, ņemot vērā monetāro revalvāciju un procentus, un pakārtoti — nolemt, ka *AIMA* bija pienākums samaksāt viņiem šīs naudas summas. Prasītāji jo īpaši norādīja, ka viņu nesamaksāto parādu summa, kas radās no līgumiem, kuri apstiprināti atbilstoši Regulas Nr. 2499/82 noteikumiem, sastādīja ITL 106 571 589 attiecībā uz *Cantina sociale di Dolianova*, ITL 79 483 181 — *Cantina Trexenta*, ITL 506 921 061 — *Cantina sociale Marmilla*, ITL 192 954 189 — *Cantina sociale Santa Maria La Palma* un ITL 54 812 419 — *Cantina sociale del Vermentino*.

- 29 Pa to laiku *Tribunale d'Oristano* ar 1986. gada 27. februāra spriedumu atzina *DAI* bankrotu.
- 30 Savā 1989. gada 27. janvāra spriedumā *Tribunale civile de Roma* atzina:

“Faktiski Regula [..] Nr. 2499/82 piešķir tiesības saņemt atbalstu ar nosacījumu, ka tiek stingri ievēroti noteiktie termiņi un nosacījumi, jo šo termiņu un nosacījumu neievērošanas rezultātā tiks atprasīts viss iepriekš sniegtais atbalsts vai tā daļa.

Destilētāji [atbilstoši Itālijas Republikas izvēlētajai procedūrai], [kas paredzēta Regulas Nr. 2499/82 9. pantā], ir atbalsta adresāti, turpretim vīna un vinogu ražotāji ir tā pēdējie adresāti.

No iepriekš minētā izriet, ka attiecīgā regula ir viegli interpretējama un ka nav nepieciešams iesniegt Tiesai prejudiciālu jautājumu.

[..]

Attiecībā uz *Assedile* un *AIMA* attiecībām [*Assedile* izsniegtā nodrošinājuma polise] apdrošināšanas vispārīgo nosacījumu 2. pantā paredz, ka *Assedile* apdrošinātās summas apmērā (kas ir ITL 1 169 040 262) garantē *AIMA* to summu atmaksu, ko tai varētu būt parādā līgumslēdzējuse (*DAI*), pilnībā vai daļēji atmaksājot *AIMA* izmaksāto avansu gadījumā, kad tiek konstatēta tiesību uz izņēmuma atbalstu neesamība attiecībā uz lūgumā par iepriekš veicamo samaksu vai destilācijas lūgumā norādītā daudzuma pilnīgu vai daļēju destilāciju.

3. pants nosaka, ka *AIMA* savu lūgumu par nepamatoti saņemtās naudas summas atmaksu iesniedz *DAI*, kuram ir pienākums samaksāt pieprasīto summu divu nedēļu laikā. Ja šajā termiņā lūgums nav izpildīts, *AIMA* var lūgt, lai minēto summu samaksā kompānija (*Assedile*), kuras pienākums ir bez ierunām veikt šo maksājumu divu nedēļu laikā pēc lūguma saņemšanas.

Saskaņā ar 4. pantu kompānija (*Assedile*) samaksātās naudas summas ietvaros pārņem visas *AIMA* tiesības, argumentāciju un prasības pret līgumslēdzējusi un tās tiesību pārņēmējiem.

Iepriekš minētie līguma noteikumi šķiet skaidri un vienkārši interpretējami: skaidrs, ka garantija ir dota par labu *AIMA*, nevis par labu citām personām, kā, piemēram, ražotājiem, un ka tādejādi tiem nav nekādu tiesību attiecībā pret *Assedile* saistībā ar garantēto summu.

Tāpat neiespējama izteikt iebildumus attiecībā uz nodrošinājumu skaidri izriet no 3. panta teksta, kas uzliek par pienākumu kompānijai (*Assedile*) divu nedēļu termiņā pēc samaksāšanas lūguma saņemšanas veikt norēķinus ar personu, kurai nav samaksāts.

Pat pieņemot, ka varētu vēlēties, lai tiesību uz atbalstu destilācijai (pilnīgas vai daļējas) neesamības atzīšana būtu priekšnosacījums ikvienai atmaksai, nav nekādu šaubu, ka šīs tiesības ir izbeigušās gadījumā, kad lūguma iesniedzējs *DAI* nav ievērojis Kopienu regulā noteiktos termiņus un nosacījumus.

Faktiski ir konstatēts, ka lūguma iesniedzējs — destilētājs nav izpildījis savus pienākumus trīs dažādos veidos: 1) nesamaksājot (kā tas izriet no fakta, ka lietā nav pierādījumu par samaksu) minimālo cenu ražotājiem, izņemot ITL 110 795 870; 2) neizmaksājot atbalstu ražotājiem deviņdesmit dienu laikā pēc viņa atvešanas destilētājam (termiņš beidzās 1983. gada jūnijā); un jebkurā gadījumā 3) līdz 1984. gada 1. jūnijam neiesniedzot pierādījumu tam, ka tas ir veicis maksājumus. Šādas pienākumu neizpildes sekas ir nodrošinājuma atsavināšana pilnā apmērā.

Bez tam tiesa nevar pieņemt destilētāja sniegto pamatojumu sevis attaisnošanai par neveiktajiem maksājumiem (neiespējamība veikt maksājumus sakarā ar atrašanos uzraudzītas administrācijas procesā un parādnieku vienlīdzības principa ievērošana), jo minēto maksājumu veikšanas termiņš (1983. gada jūnijs) un atbalsta atmaksas termiņš (1983. gada jūlijs) iekrīt datumā, kas ir pirms datuma, kurā tika nolemts lūgt uzsākt uzraudzītas administrācijas procesu (1983. gada oktobris).

[..]

Tādējādi atbilstoši iepriekš minētajiem Kopienu noteikumiem *AIMA* ir tiesības saņemt naudas summu 110 % apmērā no avansa veidā sniegtā atbalsta, atskaitot atbalstu, kura faktiskā samaksa ir pierādīta, proti, ITL 1 047 084 185 (līgumu kopējā summa, kuru samaksas pierādījums netika iesniegts, pieskaitot 10 %, kas ir ITL 1 046 277 980, kam pieskaitāma starpība starp atbalstu, kura sniegšanas pierādījums tika iesniegts, un avansa veidā sniegto atbalstu, kas ir ITL 806 205).

Jākonstatē, ka *DAI* nekad nav apstrīdējis šīs naudas summas: lai arī apstiprinot, ka tas ir ražotājiem samaksājais aptuveni pusi no saņemtā atbalsta, *DAI* nekad nav minējis, ne, *a fortiori*, pierādījis, ka tas būtu sniedzis šo atbalstu Regulā Nr. 2499/82 paredzētajos termiņos.

[..]

Nav istā vieta un laiks precizēt to, ka lūguma iesniedzējs — destilētājs nevar sūdzēties par to, ka viņu kooperatīvi, kuri atveda savu produkciju, saskaras ar grūtībām, cenšoties atgūt summas, kas tiem nav samaksātas, kaut arī *DAI* pats ir radījis apstākļus, kas neļauj tam izpildīt savus pienākumus, proti, uzsākot bankrota procedūru tūlīt pēc tam, kad bija saņēmis Kopienas atbalstu, kas bija sniedzams ražotājiem.

Viņu kooperatīvi var — tāpat kā galvotājs, ja tas pārņem tiesības — saņemt tiem neizmaksāto summu samaksu bankrota procedūras ietvaros kopā ar visiem pārējiem parādniekiem un ievērojot parādnieku vienlīdzības principu.”

31 1989. gada 27. septembrī četri prasītāji, izņemot *Cantina sociale del Vermentino*, iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu Romas apelācijas tiesā. Ar 1991. gada 19. novembra spriedumu apelācijas tiesa atzina sūdzību par nepieņemamu izskatīšanai, pamatojoties uz to, ka prasītāji nebija likumā noteiktajā kārtībā paziņojuši par apelācijas iesniegšanu *DAI* tiesas administratoram (“la curatela fallimentare”), bet *DAI* pašam, kas bija bankrotējis, un ka prasītāji nebija atbilstoši vēlreiz paziņojuši termiņā, kuru viņiem noteica par lietas izskatīšanu atbildīgais tiesnesis (“il consigliere istruttore”).

- 32 Pa to laiku, 1990. gada 16. janvārī, *Assedile* samaksāja parāda summu *AIMA*.
- 33 Ar 1994. gada 28. novembra spriedumu Itālijas Kasācijas tiesa noraidīja četru iepriekš minēto prasītāju par apelācijas tiesas spriedumu iesniegto sūdzību. Savas sūdzības atbalstam viņi tostarp uzsvēra, ka viņi bija iesnieguši apelācijas sūdzību par *Tribunale civile de Rome* iepriekš minēto spriedumu, lai atzītu šī sprieduma kļūdainumu nevis attiecībā uz *DAI*, bet tikai un vienīgi attiecībā uz *AIMA* un *Assedile*.
- 34 Pret *DAI* ierosinātās bankrota procedūras ietvaros pieci prasītāji likumā noteiktajā kārtībā iekļāva savus parādus *DAI* pasīvos.
- 35 Ar 1996. gada 22. janvāra vēstuli tie prasīja, lai *AIMA* tiem izmaksā summas, kuras tiem bija parādā *DAI*, uzsverot, ka *AIMA*, paņemot nodrošinājumu, bija netaisni iedzīvojusies.
- 36 *AIMA* noraidīja šo prasību, norādot, ka nodrošinājums tai pienācās un ka ražotājiem nebija nekādu tiešu prasību pret viņu, lai atgūtu summas, kurus tiem bija parādā *DAI*.
- 37 1996. gada 16. februārī prasītājas cēla prasību *Tribunale civile de Cagliari* (Itālija) pret *AIMA* par netaisnu iedzīvošanos.

- 38 1996. gada 13. novembrī prasītāji nosūtīja sūdzību Komisijai, kurā tie norādīja uz *AIMA* izdarīto iespējamo Kopienas tiesiskā regulējuma, it īpaši Regulas Nr. 2499/82, pārkāpumu un tostarp lūdza Komisiju aicināt *AIMA* un Itālijas Republiku atmaksāt tiem naudas summas, ko tie nebija saņēmuši Kopienas atbalsta ietvaros 1982./1983. vīna gadā.
- 39 Ar 1997. gada 25. jūnija vēstuli Komisija norādīja prasītājiem, ka *Assedile* bija samaksājusi *AIMA* nodrošinājuma summu kopā ar procentiem 1990. gada 16. janvārī. Komisija piebilda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 352/78 2. panta 1. punktu atsavinātais nodrošinājums attiecīgajai intervences iestādei ir jāatskaita no ELVGF izdevumiem, kas nozīmē, ka šis nodrošinājums ir jāatspoguļo grāmatvedības uzskaitē par labu ELVGF. Komisija precizēja, ka tās dienesti veiks vajadzīgās izmeklēšanas, tostarp *AIMA* ietvaros, lai noteiktu *AIMA* iegūtās nodrošinājuma naudas adresātu.
- 40 Veiktās izmeklēšanas *AIMA* iestādē rezultātā Komisija ar 1997. gada 8. decembra vēstuli informēja prasītājus, ka *AIMA* tai ir norādījusi, ka tā 1991. gada 21. februārī ir iekasējusi naudas summu ITL 1 047 084 185 apmērā, par kuru 1990. gada 16. janvārī no *Assedile* bankas konta dots maksājuma uzdevums ("il vaglia"), un ka tā ir ieģrāmatojusi šo summu, kas, "iespējams, atbilst nodrošinājuma summai", par labu ELVGF 1991. saimnieciskā gada ietvaros.
- 41 Ar 1998. gada 23. janvāra vēstuli, kuru Komisija saņēma 1998. gada 5. februārī, prasītāji lūdza tiem izmaksāt summas, ko tiem bija parādā *DAI*, pamatojoties uz to, ka *AIMA* saņemtais nodrošinājums bija atdots ELVGF. Prasītāji uzsvēra, ka no Regulas Nr. 2499/82, kuras nolūks ir radīt labvēlīgus apstākļus ražotājiem, mērķa izriet, ka ražotāji ir uzskatāmi par šajā regulā paredzētā atbalsta tiešajiem un vienīgajiem adresātiem. Attiecīgajai dalībvalstij atstātā izvēle attiecībā uz intervences iestādes sniegtā atbalsta procedūrām, kuras noteiktas attiecīgi šīs regulas 9. un 10. pantā, nevar apdraudēt šo mērķi. Jo īpaši iepriekš minētās regulas 9. pantā noteiktajā procedūrā destilētāja sniegtais nodrošinājums domāts tam, lai garantētu profilakses nolūkos veiktas destilācijas atbilstošu norisi tās pilnībā, tostarp attiecībā

uz efektīvu atbalsta samaksu ražotājiem. Jebkāda citāda interpretācija būtu EK līguma 6. pantā (jaunajā redakcijā — EKL 12. pants) ietvertā vienlīdzības principa pārkāpums. Šo argumentāciju apstiprina Komisijas turpmāk pieņemtās regulas, kas ievieš noteikumus profilakses nolūkos veiktajai destilācijai turpmākajiem vīnu gadiem un kas tieši nosaka, ka gadījumā, ja destilētājs nav samaksājis minimālo pirkuma cenu ražotājam, ražotājs var prasīt atbalsta sniegšanu tieši intervences iestādei.

- 42 Ar 1998. gada 31. jūlija vēstuli, ko parakstījis Komisijas Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta vadītājs un ko prasītāji saņēma 1998. gada 14. augustā (turpmāk tekstā — “apstrīdētā vēstule”), Komisija noraidīja šo lūgumu. Tā uzsvēra, ka šajā lietā piemērojamajā atbalsta sniegšanas procedūrā atbalsts pirmām kārtām tika sniegts destilētājam, lai dotu viņam iespēju kompensēt viņa augstāku pirkuma cenu. Nodrošinājums tika dots par labu *AIMA*, un ražotāji nevarēja baudīt nekādas tiesības attiecībā uz šo naudas summu. Attiecīgajai dalībvalstij atstātā izvēle starp šo procedūru, kas paredzēta Regulas Nr. 2499/82 9. pantā, un procedūru tiešā atbalsta sniegšanai ražotājam, ko paredz šīs regulas 10. pants, nevar nozīmēt, ka abi panti ir interpretējami vienādi tādā izpratnē, ka ražotāji vienmēr būtu atbalsta ieguvēji. Turklāt Komisija uzskatīja, ka procedūru atšķirība nebija pretrunā vienlīdzības principam tiktāl, ciktāl šī atšķirība ir izskaidrojama ar dažādiem faktiskajiem apstākļiem (atšķirīgas administratīvas procedūras un atšķirīgs dalībvalstu sniegtais esošo ražotāju skaits, kas atsevišķās dalībvalstīs var attaisnot centralizētu atbalsta izmaksāšanu destilētājiem). Komisija uzsvēra, ka savā 1989. gada 27. janvāra spriedumā, kas ir stājies spēkā, *Tribunale civile de Rome* bija atteikusies atzīt prasītāju — kreditoru tiesības uz nodrošinājumu. Komisija no tā secina — tā kā prasītājiem nebija nekādas tiesības uz *AIMA* iekasētā nodrošinājuma summu, šādas tiesības nevarēja rasties arī tad, kad tā tika atmaksāta Komisijai. Papildus Komisija norādīja, ka starp prasītājiem un *DAI* noslēgtie līgumi, kurus *AIMA* apstiprinājusi, nemainīja šo līgumu privāto raksturu, jo Komisijas iespējamās saistības attiecībā pret prasītājiem ir ārpuslīgumiska rakstura. Tādējādi atbilstoši Tiesas Statūtu 46. pantam jebkāda prasība pret Kapienu tomēr ir noilgusi, jo nodrošinājuma summa tika samaksāta *AIMA* 1990. gada 16. janvārī un atmaksāta ELVGF 1991. saimnieciskā gada laikā.

- 43 Turklāt saskaņā ar prasītāju rakstveidā sniegtajām atbildēm uz Pirmās instances tiesas jautājumiem *Tribunale civile de Cagliari* tiesā ierosinātā tiesvedība par nepamatotu iedzīvošanos tika apturēta, lai panāktu mierizlīgumu starp pusēm par izdevumu atlīdzināšanu pēc iepriekš 40. punktā minētās Komisijas izmeklēšanas rezultātu saņemšanas. Tā kā šī izmeklēšana norādīja, ka *AIMA*, pretēji tam, ko tā bija apgalvojusi pirms iepriekš minētās tiesvedības ierosināšanas un tās laikā, bija atmaksājusi ELVGF nodrošinājuma summu, prasītāji uzskatīja, ka šī tiesvedība bija zaudējusi savu nozīmi tiktāl, ciktāl bija skaidrs, ka *AIMA* nevarēja pārņemt netaisnu iedzīvošanos.
- 44 Visbeidzot, atbildot rakstveidā uz vienu no Pirmās instances tiesas jautājumiem, prasītāji norādīja, ka bankrota procedūra tika pabeigta 2000. gadā un ka saskaņā ar Itālijas Civilkodeksa 2751.a panta 5.a punktu un 2776. pantu prasītāji piedalījās sadalē kā privilēģētie prasītāji sakarā ar to, ka tie bija lauksaimniecības kooperatīvi. Šajā sadalē prasītāji saņēma samaksu 39 % apmērā no tām summām, ko tiem bija parādā *DAI*. Šīs sadales rezultātā viņiem neizmaksātās summas sastādīja: ITL 72 797 022 attiecībā uz *Cantina sociale di Dolianova*, ITL 54 412 685 — *Cantina Trexenta*, ITL 350 554 208 — *Cantina sociale Marmilla*, ITL 133 888 664 — *Cantina sociale Santa Maria La Palma*, un ITL 37 212 737 — *Cantina sociale del Vermentino*.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 45 Ar 1998. gada 12. oktobrī Pirmās instances tiesas kancelejā reģistrētu prasības pieteikumu prasītāji cēla šo prasību.

46 Pēc atbildes raksta iesniegšanas Pirmās instances tiesa ar tās sekretāra 1999. gada 25. februāra vēstuli aicināja prasītājus savā replikas rakstā vērst uzmanību uz jautājumu par prasības pieņemamību. Prasītāji izpildīja šo aicinājumu.

47 Prasītāju prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- “atbilstoši EK līguma 173. un/vai 175. pantam atzīt par nelikumīgu Komisijas 1998. gada 31. jūlija lēmumu [..], kā arī jebkuru tiesību aktu, uz kuru atsaucās lēmums vai kas jebkurā gadījumā bija šī lēmuma pamatā, vai bija ar to saņēmts, vai ar to saistīts [..];”

- “atzīt, ka [prasītājiem] ir tiesības saņemt Kopienas atbalstu, kuru viņiem savlaicīgi nesniedza *DAI* pēc tā bankrota un kuru saņēma *AIMA* [..], un kas tika atmaksāts ELVGF [..];”

- “uzlikt par pienākumu Komisijai par netaisnu iedzīvošanos un/vai kā zaudējumu atlīdzību atbilstoši EK līguma 178. pantam samaksāt [prasītājiem] prasības pieteikumā norādītos zaudējumus apmērā, kas ir līdzvērtīgs summai, ko tiem nav samaksājusi *DAI*, kam vajadzības gadījumā pieskaitāmi likumiskie procenti, sākot ar 1992. gada 1. janvāri vai vismaz ar 1998. gada 23. janvāri, kas ir datums, kad Komisijai tika nosūtīts lūgums veikt samaksu [..];”

- “uzlikt par pienākumu atbildētājai segt tiesāšanās izdevumus”.

48 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atzīt prasību par nepieņemamu;

— gadījumā, ja prasība tiek atzīta par pieņemamu, atzīt prasību par nepamatotu;

— uzlikt par pienākumu prasītājiem segt tiesāšanās izdevumus.

49 Balstoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Pirmās instances tiesa (otrā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu, neizdodot rīkojumu par pierādījumu savākšanu.

50 2000. gada 14. septembrī notikušajā tiesas sēdē tika uzklausi lietas dalībnieki, tiem sniedzot mutvārdu paskaidrojumus un atbildes uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem jautājumiem.

51 Šīs tiesas sēdes laikā prasītāji atteicās no sava otrā prasījuma.

52 2000. gada 14. septembra tiesas sēdes noslēgumā otrās palātas priekšsēdētājs pabeidza mutvārdu procesu un apturēja procesu uz trīs mēnešiem, lai lietas dalībnieki apspriestu lietu.

- 53 Ar 2000. gada 14. decembra vēstuli Komisija darīja zināmu, ka mierizlīgums lietā nav panākts.
- 54 Ar 2001. gada 18. septembra lēmumu Pirmās instances tiesa vēlreiz sāka mutvārdu procesu, lai uzdotu lietas dalībniekiem noteiktus jautājumus rakstveidā procesa organizatorisko pasākumu ietvaros, kas paredzēti Pirmās instances tiesas Reglamenta 64. pantā. Komisija atbildēja uz šiem jautājumiem, iesniedzot rakstveida paskaidrojumus, kurus Pirmās instances tiesas kanceleja saņēma 2001. gada 16. novembrī. Prasītāji savus apsvērumus par šīm atbildēm iesniedza ar rakstveida paskaidrojumiem, kurus Pirmās instances tiesas kanceleja saņēma 2003. gada 27. jūnijā.
- 55 Pa to laiku sakarā ar to, ka beidzās viena Pirmās instances tiesas tiesneša pilnvaru termiņš, tika mainīts Pirmās instances tiesas otrās palātas sastāvs.
- 56 Pirmās instances tiesa (otrā palāta) uzaicināja lietas dalībniekus uz otro tiesas sēdi un lūdza prasītājus līdz tiesas sēdei rakstveidā atbildēt uz citiem jautājumiem. Prasītāji izpildīja šo lūgumu, iesniedzot rakstveida paskaidrojumus, kurus Pirmās instances tiesas kanceleja saņēma 2004. gada 5. janvārī.
- 57 2004. gada 10. februārī notikušajā tiesas sēdē tika uzklauti lietas dalībnieki, kuri sniedza mutvārdu paskaidrojumus un atbildes uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem jautājumiem.

Juridiskais pamatojums

A — Par prasības atcelt tiesību aktu un prasības sakarā ar bezdarbību nepieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

- 58 Komisija vispirms uzsver, ka prasība atcelt tiesību aktu, kas balstīta uz EK līguma 173. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 230. pants), ir nepieņemama, jo apstrīdētā

1998. gada 31. jūlija vēstule nav lēmums. Šajā vēstulē Komisija nebija atteikusies samaksāt prasītās naudas summas, bet tā bija vienkārši norādījusi, ka tai nebija tiesību rīkoties vai pieņemt lēmumu attiecībā uz lūgto maksājumu. Šīs tiesības bija valstu intervences iestādēm, kurām bija pienākums sniegt Regulā Nr. 2499/82 paredzēto atbalstu.

59 Vienīgais, kas apstrīdētajā vēstulē bija raksturīgs lēmumam, attiecās uz lietas materiālu novērtējumu. Taču tas attiecās uz lēmumu, kas bija tikai un vienīgi iekšēja un administratīva rakstura un kas neapgrūtināja prasītājus.

60 Otrkārt, Komisija uzskatīja, ka prasība, kas balstīta uz EK līguma 175. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 232. pants), arī ir nepieņemama, jo prasītāji nav iepriekš aicinājuši Komisiju pieņemt lēmumu. Pat pieņemot, ka 1998. gada 23. janvāra vēstuli var uzskatīt par aicinājumu pieņemt lēmumu, ko Komisija apstrīd, šī prasība sakarā ar bezdarbību ir celta novēloti. Pretēji prasītāju apgalvojumiem atskaites punkts, no kura sākas procesuālo termiņu skaitīšana, ir aicinājums pieņemt lēmumu.

61 Prasītāji pirmām kārtām uzsver, ka viņu prasība atcelt tiesību aktu ir pieņemama. Apstrīdētās vēstules saturs liecina, ka tai piemīt lēmuma pazīmes, jo, pirmkārt, tajā ietverts viņu 1998. gada 23. janvāra lūguma noraidījums, un, otrkārt, tā novērtē lietas materiālus. Prasītāji uzskata, ka 1998. gada 23. janvāra lūgums bija skaidrs, pamatots, ņemot vērā tiesību un faktisko apstākļu apsvērumus, un galīgs. Turklāt pirms lūguma iesniegšanas tika veikta ilga izmeklēšana. Apstrīdētajā vēstulē Komisija pēc attiecīgās izmeklēšanas noraidīja šo lūgumu, pamatojot šo noraidījumu gan ar faktu, gan tiesību apsvērumiem.

62 Turklāt, pat ja pretēji prasītāju argumentam apstrīdēto vēstuli nevarēja uzskatīt par īstu lēmumu, prasība atcelt tiesību aktu tomēr ir pieņemama, jo tā skar ne tikai šo

vēstuli, bet arī "jebkuru tiesību aktu, uz kuru [ši vēstule] atsaucās vai kas jebkurā gadījumā bija tās pamatā, vai bija ar to saskaņots, vai ar to saistīts". Tādējādi jāuzskata, ka šī prasība attiecas uz "apgalvoto negatīva rakstura pasākumu, kas ir labvēlīga lēmuma trūkums attiecībā uz kooperatīvu tajā laikā celto prasību sakarā ar tiem pašiem motīviem". Prasība bija iesniegta saskaņā ar Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu, kas paredz tikai to, ka prasībai jāsaturs "strīda priekšmets un kopsavilkums par izvirzītajiem pamatiem".

- 63 Otrkārt, prasītāji uzskata, ka viņu uz EK līguma 175. pantu balstītā prasība, kas celta pret "Komisijai lūgtā pozitīva rakstura pasākuma nepieņemšanu", arī ir pieņemama. Prasītāji uzsver, ka divu mēnešu termiņš prasības iesniegšanai sakarā ar bezdarbību no Kopienas iestāžu puses, kura iepriekš aicināta pieņemt lēmumu, tiek sākt skaitīts no datuma, kurā parādās iestādes bezdarbība. Atbilstoši prasītāju teiktajam šajā lietā Komisijas bezdarbība parādījās pēc Komisijas 1998. gada 31. jūlija vēstules, ar kuru tika noraidīts 1998. gada 23. janvāra vēstulē iesniegtais lūgums. Pirms tam situācija nebija skaidra. Telefonsarunas laikā ar prasītāju advokātu tika runāts, kad Komisija bija saņēmusi iepriekš minēto lūgumu, kāds Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta ierēdnis bija apliecinājis, ka Komisijas dienesti veic lietā izmeklēšanu un ka lēmums tiks pieņemts 1998. gada vasaras beigās. Prasītāji ierosināja Pirmās instances tiesai kā liecinieku izsaukt Petruči [*Petrucci*], lai pārbaudītu iepriekš apgalvoto.

Pirmās instances tiesas vērtējums

Attiecībā uz prasības atcelt tiesību aktu pieņemamību

- 64 Lai vispirms izvērtētu prasības atcelt tiesību aktu pieņemamību, jāpārbauda apstrīdētās vēstules būtība. Lai vēstuli atzītu par lēmumu Līguma 173. panta

(jaunajā redakcijā — EKL 230. pants) izpratnē, nepietiek, ka Kopienas iestāde bija to nosūtījusi tās adresātam, atbildot uz tā iesniegto lūgumu. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasības atcelt tiesību aktu priekšmets Līguma 173. panta izpratnē var būt tikai tiesību akti, kas rada saistošas juridiskas sekas, kuras ietekmē prasītāja intereses, attiecīgi grozot tā tiesisko stāvokli (Tiesas 1993. gada 14. janvāra spriedums lietā C-257/90 *Italsolar/Komisija*, *Recueil*, I-9. lpp., 21. punkts; Pirmās instances tiesas 1996. gada 4. oktobra rīkojums lietā T-5/96 *Sveriges Betodlars* un *Henrikson/Komisija*, *Recueil*, II-1299. lpp., 26. punkts, un 1998. gada 11. decembra rīkojums lietā T-22/98 *Scottish Soft Fruit Growers/Komisija*, *Recueil*, II-4219. lpp., 34. punkts).

- 65 Šajā lietā tādējādi vispirms ir jāpārbauda, vai, ņemot vērā tiesisko kontekstu, kādā ir apskatāma apstrīdētā vēstule, šī vēstule varēja radīt šādas sekas, jo tā noraidīja prasītāju lūgumu, ar kuru pēc būtības viņi lūdza Komisiju tieši viņiem samaksāt naudas summu, kas nebija saņemta no Regulā Nr. 2499/82 noteiktā Kopienas atbalsta par piegādāto vīnu destilācijai profilakses nolūkos 1982./1983. vīna gadā (skat. iepriekš 41. un 42. punktu).
- 66 Šajā sakarā vispirms jāatgādina, ka atbilstoši noteikumiem, kuri reglamentē attiecības starp Kopieni un dalībvalstīm, Kopienas tiesiskā regulējuma izpilde dalībvalstīs, tostarp kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros, ir jānodrošina šīm dalībvalstīm, ja vien kāds Kopienas tiesībās ietverts noteikums nenosaka ko citu. Kopienas tiesību normu piemērošana attiecībā uz kopējo tirgu organizāciju it īpaši piekrīt šim nolūkam noteiktām valsts iestādēm. Komisijas dienesti nav kompetenti pieņemt lēmumus par minēto tiesību normu piemērošanu (Pirmās instances tiesas 1993. gada 21. oktobra rīkojums apvienotajās lietās T-492/93 un T-492/93 R *Nutral/Komisija*, *Recueil*, II-1023. lpp., 26. punkts, un Pirmās instances tiesas 1998. gada 15. septembra spriedums lietā T-54/96 *Oleifici Italiani* un *Fratelli Rubino/Komisija*, *Recueil*, II-3377. lpp., 51. punkts).

- 67 Šajā lietā no Regulas Nr. 2499/82 izriet, ka gadījumā, ja profilakses nolūkos veiktas destilācijas izmaksas gala rezultātā ir jāapmaksā Kopienai, saskaņā ar minētās regulas noteikumiem profilakses nolūkos veiktas destilācijas izpilde ir jānodrošina valstu intervences iestādēm (šajā gadījumā — *AIMA*).
- 68 Saskaņā ar Regulu Nr. 2499/82 tās it īpaši ir valsts iestādes, kuras:
- pārbauda un apstiprina līgumus, kas noslēgti starp viņa ražotājiem un destilētājiem (Regulas 1. panta 3. punkts un 3. pants),
  - izmaksā Kopienas atbalstu vai, ievērojot zināmus nosacījumus, avansa veidā samaksā naudas summu, kas ir līdzvērtīga šim atbalstam (Regulas 6. pants, 9. panta 2. punkts un 11. pants),
  - vajadzības gadījumā atgūst naudas summas, kas nelikumīgi samaksātas vai nu kā atbalsts, vai kā atbalsta avanss (Regulas 9. panta 2. punkts un 11. panta 3. punkts).
- 69 Turpretim Regula Nr. 2499/82 nepiešķir nekādu kompetenci Komisijai iejaukties valsts intervences iestāžu veiktās destilācijas profilakses nolūkos izpildē. No šīs regulas izriet, ka Komisija varēja tikai un vienīgi pieņemt zināšanai šo valsts iestāžu veiktās darbības, jo minētās regulas 21. pants uzliek dalībvalstīm par pienākumu noteiktajā termiņā paziņot šai iestādei apstiprinātajos destilācijas līgumos norādītā viņa daudzumu, destilētā viņa daudzumu un iegūto produktu daudzumu, kā arī

gadījumus, kuros destilētājs nebija ievērojis savus pienākumus, un tā rezultātā pieņemtos pasākumus.

- 70 Ņemot vērā šo tiesisko regulējumu, Komisija nekādā gadījumā nebija kompetenta apmierināt lūgumu, kādu tai šajā lietā nosūtīja prasītāji, lūdzot šai iestādei izmaksāt atbalstu, kas it kā bija samaksājams viņa ražotājiem Regulas Nr. 2499/82 izpratnē.
- 71 No tā izriet, ka šī lūguma noraidījumam apstrīdētajā vēstulē un lietas materiālu novērtējumam nebija tāda rakstura, lai grozītu prasītāju tiesisko stāvokli. Šai vēstulei arī nav lēmuma pazīmes un tādējādi tā nav apstrīdams tiesību akts Līguma 173. panta izpratnē attiecībā uz to, ka tā satur atteikumu prasītājiem sniegt lūgto Kopiesas atbalstu.
- 72 Turklāt tāpat ir jāizvērtē prasības pieņemamība par apstrīdētās vēstules atcelšanu attiecībā uz to, ka tā uzskatāma par tādu, kas noraida prasītāju netieši izteiktu lūgumu par Regulas Nr. 2499/82 pantu grozīšanu, lai tos padarītu atbilstošus vienlīdzības principam, uz kuru atsaucas prasītāji.
- 73 Šajā vēstulē Komisija neaprobežojas ar to, ka tā izskaidro to, kādā kārtībā *AIMA* sniedz Kopiesas atbalstu atbilstoši attiecīgajām Regulas Nr. 2499/82 tiesību normām, tostarp attiecībā uz to, ka gadījumā, ja destilētājs neizpilda savus pienākumus, valsts intervences iestāde iekasē nodrošinājumu, kuru ir devis destilētājs, lai saņemtu atbalsta naudas summas avansu.

- 74 Apstrīdētā vēstule arī iekļauj Komisijas formulēto nostāju attiecībā uz Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktā atbalsta sniegšanas kārtības atbilstību vienlīdzības principam.
- 75 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa atzīst — pat pieņemot, ka, pirmkārt, prasītāju 1998. gada 23. janvāra vēstuli varētu interpretēt kā tādu, kas iekļauj lūgumu Komisijai veikt Regulas Nr. 2499/82 izmaiņas ar atpakaļejošu spēku, lai garantētu Kopienas atbalsta sniegšanu attiecīgajiem ražotājiem — kas tomēr tieši neizriet no šīs prasītāju vēstules teksta, — un ka, otrkārt, apstrīdētā vēstule tādējādi ir uzskatāma par tādu, kas noraida šādu lūgumu, prasība par šīs vēstules atcelšanu tomēr ir atzīstama par nepieņemamu sakarā ar to, ka prasītājiem nebija tiesību celt prasību.
- 76 Saskaņā ar nostiprinājušos judikatūru fiziskas vai juridiskas personas celtā prasība par Komisijas atteikšanos veikt tiesību akta izmaiņas ar atpakaļejošu spēku ir nepieņemama, ja lūgtās izmaiņas būtu jāpieņem vispārpiemērojamas regulas formā (iepriekš minētie rīkojumi lietās *Sverige Betodlares* un *Henrikson/Komisija*, 28. punkts, un *Scottish Soft Fruit Growers/Komisija*, 41. punkts).
- 77 Šajā lietā Regula Nr. 2499/82 ir vispārpiemērojama, jo tā attiecas uz visiem vīna ražotājiem un destilētājiem Kopienā un vispārīgā un abstraktā veidā ietver noteikumus par profilakses nolūkos veiktu destilāciju 1982./1983. vīna gadam. Šādos apstākļos šīs regulas izmaiņas jebkurā gadījumā varētu pieņemt tikai vispārpiemērojamas regulas formā.
- 78 Ņemot vērā visus šos iemeslus, prasība par apstrīdētās vēstules atcelšanu ir nepieņemama.

- 79 Tiktāl, ciktāl prasītāju prasījumi attiecas uz jebkāda tiesību akta atcelšanu, uz kuru atsaucas apstrīdētā vēstule vai kas ir tās pamatā, vai ar ko tā ir saskaņota, vai kas ar to saistīts, pietiek norādīt, kā to uzsver Komisija, ka šie prasījumi attiecībā uz to priekšmetu nav pietiekami precīzi un tādējādi tie arī ir nepieņemami, piemērojot Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu.
- 80 No tā izriet, ka prasība atcelt tiesību aktu visā tās pilnībā ir nepieņemama.

Attiecībā uz prasības sakarā ar bezdarbību pieņemamību

- 81 Otrkārt, kas attiecas uz nelikumīgu bezdarbību, ko raksturo Komisijas atturēšanās pieņemt lēmumu par prasītājiem domātā Kopienas atbalsta piešķiršanu, pietiek norādīt, ka Komisija nebija kompetenta pieņemt šādu lēmumu, kas jau tika atzīts iepriekš 70. punktā. Tādējādi prasība sakarā ar bezdarbību, kas balstīta uz EK līguma 175. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 232. pants), ir nepieņemama attiecībā uz to, ka tā prasa sodīt šādu atturēšanos, jo Komisijai nevar pārņemt to, ka tā nav adresējusi prasītājiem kādu tiesību aktu, kas nav ieteikums vai atzinums Līguma 175. panta trešās daļas izpratnē (skat., piemēram, iepriekš minēto spriedumu lietā *Italsolar/* Komisija, 30. punkts). Tomēr, atzīstot, ka prasītāju 1998. gada 23. janvāra vēstule, ko Komisija saņēma 1998. gada 5. februārī, ietvēra skaidru aicinājumu pieņemt lēmumu piešķirt prasītājiem domāto atbalstu, šī prasība, kas celta 1998. gada 12. oktobrī, jebkurā gadījumā ir novēlota, kā to uzsvēra Komisija. Atbilstoši Līguma 175. panta otrajai daļai Komisijai bija jāformulē nostāja līdz 1998. gada 5. aprīlim un prasība sakarā ar bezdarbību jāiesniedz vēlākais līdz 1998. gada 15. jūnijam, ņemot vērā attālumu.

- 82 Turklāt jānorāda, ka, pat pieņemot, ka šī prasība ir interpretējama tādējādi, ka apgalvotā bezdarbība izpaužas Komisijas it kā pieņemtajā noraidījumā pieņemt regulu, kas ar atpakaļejošu spēku grozītu Regulu Nr. 2499/82, lai garantētu attiecīgajiem ražotājiem Kopienas atbalsta saņemšanu, šī prasība arī ir atzīstama par nepieņemamu. Šajā lietā prasītāju 1998. gada 23. janvāra vēstuli nevar interpretēt tādējādi, ka tā aicina pieņemt lēmumu Līguma 175. panta otrās daļas izpratnē, jo prasītāji tajā skaidri nelūdz Komisiju grozīt Regulu Nr. 2499/82, lai to padarītu par atbilstošu principiem, uz kuriem atsaucas prasītāji. Turklāt personas, kas nav tiesīgas apstrīdēt tiesību akta likumību, nav arī tiesīgas vērsties Tiesā, ceļot prasību sakarā ar bezdarbību pēc tam, kad tās ir nosūtījušas Kopienas iestādei aicinājumu izdot tiesību aktu (Tiesas 1988. gada 26. aprīļa spriedums apvienotajās lietās 97/86, 99/86, 193/86 un 215/86 *Asteris u.c./Komisija, Recueil*, 2181. lpp., 17. punkts). Tomēr, lai grozītu Regulu Nr. 2499/82, nāktos pieņemt vispārpiemērojamu regulu, kā jau tas tika nolemts (skat. iepriekš 77. punktu).
- 83 No tā izriet, ka prasība sakarā ar bezdarbību ir atzīstama par nepieņemamu.

B — Par prasību par zaudējumu atlīdzību un lūgumu atlīdzināt netaisnu iedzīvošanos

Par lūguma atlīdzināt netaisnu iedzīvošanos pieņemamību

- 84 Uzreiz ir jānorāda kā nepieņemami prasītāju papildu prasījumi par pienākuma uzlikšanu Komisijai sniegt tiem attiecīgo Kopienas atbalstu kā netaisnas iedzīvošanās atlīdzību, jo Līgums tajā nodibināto prasību veidu ietvaros neparedz iespēju celt prasību par netaisnu iedzīvošanos. Tomēr tas neskar jautājumu par prasības pamata attiecībā uz principa, kas aizliedz netaisnu iedzīvošanos, pārkāpumu iespējamo

pamatotību tiktāl, ciktāl iepriekš minētos papildu prasījumus var interpretēt tādējādi, ka prasītāji tostarp atsaucas uz šo principu savas prasības par zaudējumu atlīdzību atbalstam (skat. turpmāk 159.–164. punktu).

Attiecībā uz prasības par zaudējumu atlīdzību pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

- 85 Komisija norāda trīs iemeslus šīs prasības par zaudējumu atlīdzību nepieņemamībai. Pirmkārt, kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu kontrolē nepastāvēja nekāda tieša saikne starp Kopienu un uzņēmējiem. Šajā lietā tādējādi trūkst Komisijas rīcības, kas nozīmē, ka nosacījumi, lai varētu vērsties Tiesā saskaņā ar EK līguma 215. panta otro daļu (jaunajā redakcijā — EKL 288. panta otrā daļa), nav izpildīti (Tiesas 1978. gada 10. maija spriedums lietā 132/77 *Exportation des sucres*/Komisija, *Recueil*, 1061. lpp.; 1979. gada 12. decembra spriedums lietā 12/79 *Wagner Agrarhandel*/Komisija, *Recueil*, 3657. lpp., un 1980. gada 27. marta spriedums lietā 133/79 *Sucrimex* un *Westzucker*/Komisija, *Recueil*, 1299. lpp.).
- 86 Šajā sakarā Komisija, atbildot uz vienu no Pirmās instances tiesas rakstveidā uzdotajiem jautājumiem, uzsvēra, ka prasītāji savas prasības par zaudējumu atlīdzību atbalstam nebija atsaukušies uz Regulas Nr. 2499/82 nelikumīgumu. Prasītāji bija tikai apstrīdējuši — vispirms valsts tiesās un pēc tam Pirmās instances tiesā — šīs regulas attiecīgo tiesību normu interpretāciju, ko sniedza Itālijas iestādes un Komisija savā 1998. gada 31. jūlija vēstulē.

- 87 Otrkārt, prasītājiem bija nodrošināta efektīva tiesību aizsardzība valsts tiesā. Jo īpaši valsts tiesā tie varēja celt prasību pret intervences iestādi par samaksas veikšanu atbilstoši Tiesas 1984. gada 12. aprīļa spriedumam lietā 281/82 *Unifrex*/Komisija un Padome, *Recueil*, 1969. lpp., 11. punkts.
- 88 Šajā lietā prasītāju celtās prasības pret *AIMA* par netaisnu iedzīvošanos ietvaros, kas joprojām tiek izskatīta *Tribunale civile de Cagliari*, prasītāji vēl arvien varētu ierosināt valsts tiesai uzdot prejudiciālu jautājumu atbilstoši EK līguma 177. pantam (jaunajā redakcijā — EKL 234. pants), lai dotu iespēju Tiesai izvērtēt attiecīgo tiesību normu spēkā esamību.
- 89 2004. gada 10. februāra tiesas sēdes laikā Komisija, atbildot uz Pirmās instances tiesas jautājumiem, uzsvēra, ka Itālijas tiesiskā kārtība sniedza atbilstošu tiesisko aizsardzību, lai attiecīgie ražotāji panāktu, ka *AIMA* tiek uzlikts par pienākumu samaksāt Regulas Nr. 2499/82 paredzētā Kopienas atbalsta naudas summu. Prasītāju prasījumi *Tribunale civile de Rome* neguva panākumus, jo šī tiesvedība bija saistīta ar *DAI* sniegto nodrošinājumu par labu *AIMA* un tādējādi tā neskāra prasītāju norādītās subjektīvās tiesības uz Kopienas atbalstu. Turklāt prasītājiem, ņemot vērā to kvazi-līgumiskās attiecībās ar *AIMA*, drīzāk bija jāceļ prasība par samaksu pret šo iestādi nekā prasība par netaisnu iedzīvošanos, kas tika celta *Tribunale civile de Cagliari*. Valsts tiesā varēja celt prasību par samaksu, kas varētu balstīties uz Regulas Nr. 2499/82 varbūtējo nelikumīgumu, negaidot bankrota procesa beigas. Visbeidzot, apstākļi, ka nodrošinājuma summa tika atmaksāta Komisijai, uz kuru atsaucās prasītāji šīs prasības par tādu saistību, kas nav līgumsaistības, atbildību atbalstam, nepadarīja par neefektīvu šādu prasību par samaksu. Tas arī nebūtu šķērslis tam, lai Itālijas tiesa uzliktu par pienākumu *AIMA* sniegt prasītājiem attiecīgo Kopienas atbalstu pēc prejudiciāla nolēmuma iesniegšanas par Regulas Nr. 2499/82 attiecīgo tiesību normu spēkā esamības izvērtēšanu gadījumā, ja Tiesa konstatētu, ka dažas no tām ir nelikumīgas. Šajā sakarā Komisija atsaucās uz Pirmās instances tiesas 2001. gada 25. aprīļa rīkojumu lietā T-244/00 *Coillte Teoranta*/Komisija, *Recueil*, II-1275. lpp.

- 90 Treškārt, Komisija uzskata, ka prasījumi par zaudējumu atlīdzību jebkurā gadījumā ir nepieņemami, ņemot vērā Tiesas Statūtu 46. pantu, kas ir piemērojams Pirmās instances tiesas procesā atbilstoši šo statūtu 53. pantam, saskaņā ar kuru prasības par ārpuslīgumisko atbildību noilgst, ja pagājuši pieci gadi, skaitot no dienas, kad iestājās notikums, kas ir šīs prasības pamatā.
- 91 Šī noilguma termiņa atskaite ir sākusies no brīža, kad prasītājiem kļuva zināms notikums, kas ir zaudējumu pamatā. Šajā lietā to, ka zaudējumu pamatā ir Kopienas tiesiskā regulējuma kļūdaina piemērošana vai tā nelikumīgums, prasītāji uzzināja, vēlākais, šīs piemērošanas brīdī. Ne *Tribunale civile de Rome* 1989. gada 27. janvāra spriedums, ne Romas Apelācijas tiesas un Itālijas Kasācijas tiesas turpmākie spriedumi nevarēja pārtraukt šo noilguma termiņu.
- 92 Šajā sakarā atbildētāja atgādina, ka prasītāju norādītais zaudējums ir *DAI* pārdotā vīna cenas nesamaksāšana, kas viņiem bija jāsaņem ne vēlāk kā 1983. gada jūnijā. Tādējādi prasība par zaudējumu atlīdzību attiecās uz notikumiem, kuri norisinājās 1983. gadā. Tā kā prasība tika celta tikai 1998. gada 12. oktobrī, tā nav izskatāma sakarā ar iestājušos noilgumu.
- 93 Gadījumā, ja atzītu — ko Komisija apstrīd — ka noilguma termiņa atskaite sākas no brīža, kad ir skaidrs, ka prasības valsts tiesās nevar būt sekmīgas, ir jāatsaucas uz *Tribunale civile de Rome* pasludinātā sprieduma datumu, proti, 1989. gada 27. janvāri. Faktiski, runa bija par vienu vienīgu spriedumu pēc būtības, kas attiecās uz prasītājiem. Romas Apelācijas tiesa bija “noraidījusi” pret šo spriedumu iesniegto apelācijas sūdzību, jo tā netika noformēta atbilstoši prasītājai formai, un Itālijas Kasācijas tiesa atstāja spēkā šo spriedumu. Komisija salīdzina šo prasītāju apelācijas procesā pieļauto procesuālo nepilnību ar prasības novēlotu iesniegšanu pēc tam, kad ir beidzies noteiktais termiņš. Tādējādi prasībai par ārpuslīgumisko atbildību noilgums iestājās 1994. gada janvārī.

- 94 Kas attiecas uz prasītāju apgalvojumu par to, ka ciesto zaudējumu pamatā ir tas, ka *AIMA* iegrāmatoja nodrošinājuma naudas summu par labu ELVGF, Komisija iebilst, ka šis nodrošinājums skar attiecības starp *DAI* un *AIMA*, nevis attiecības starp prasītājiem un *DAI*. Turklāt nodrošinājuma iegrāmatošana skāra attiecības starp ELVGF un *AIMA*, bet tai nebija nekādas būtiskas ietekmes uz iespējamām prasītāju tiesībām pret Komisiju.
- 95 Pat ja būtu jāatzīst, ka nodrošinājuma iegrāmatošana par labu ELVGF būtu nelikumība, kas pārmetama Komisijai, prasība par zaudējumu atlīdzību būtu noilgusi. Prasītāji jau zināja par šo iegrāmatošanu iepriekš, jo to tieši paredz Kopienas tiesības. Turklāt 2004. gada 10. februāra tiesas sēdes laikā Komisija norādīja — no *Tribunale civile de Rome* 1989. gada 27. janvāra sprieduma izrietēja, ka *DAI* minēja *AIMA* pienākumu atmaksāt nodrošinājumu kompetentai Kopienas iestādei.
- 96 Prasītāji uzskata, ka šai prasībai par ārpuslīgumisko atbildību nav iestājies noilgums atbilstoši Statūtu 46. pantam.
- 97 Prasītāji norāda, ka noilgumu nevar piemērot zaudējumus cietušajam, kas ir uzzinājis šī zaudējuma pamatā esošo notikumu novēloti un tādējādi nav varējis izmantot saprātīgu termiņu sava prasības pieteikuma iesniegšanai pirms noilguma iestāšanās (Tiesas 1985. gada 7. novembra spriedums lietā 145/83 *Adams*/Komisija, *Recueil*, 3539. lpp., 50. punkts).
- 98 Šajā lietā tikai pēc Komisijas 1998. gada 31. jūlija vēstules prasītāji uzzināja par to, ka *AIMA* ir vismaz daļēji atmaksājusi nodrošinājuma summu Komisijai. Tādējādi viņi lūdza Komisiju sniegt attiecīgo Kopienas atbalstu netaisnas iedzīvošanās atlīdzības procesa ietvaros vai viņu ciesto zaudējumu atlīdzināšanas procesa ietvaros saskaņā

ar Līguma 178. un 215. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 235. pants un EKL 288. pants).

- 99 Pretēji Komisijas apsvērumiem prasītāji nevarēja zināt, ka domātais atbalsts tiks iegrāmatots par labu ELVGF. Tikai pēc izmeklēšanas *AIMA* ietvaros, kas tika uzsākta pēc prasītāju sūdzības, Komisija pati tika informēta par šo atmaksas veikšanu. Turklāt, pat ja pienākums atmaksāt nodrošinājuma summu Komisijai balstījās uz Kopienas tiesisko regulējumu, ko turklāt būtu grūti interpretēt, nekādi nebūtu pieņemams, ka šis pienākums ir ievērots šajā lietā, ņemot vērā *AIMA* rīcību. Atbildot rakstveidā uz Pirmās instances tiesas jautājumiem, un 2004. gada 10. februāra tiesas sēdes laikā prasītāji šajā sakarā uzsvēra, ka *AIMA* nekad nebija atzinusi, ka nodrošinājums tika atmaksāts Komisijai. Tieši otrādi — tā uzsvēra gan pirms tiesvedības, gan arī tiesvedības *Tribunale civile de Cagliari* laikā, ka tai ir tiesības paturēt nodrošinājuma naudas summu.
- 100 Jebkurā gadījumā, pat ja pieņemtu, ka prasības par zaudējumu atlīdzību pamatā esošais notikums norisinājās 1991. gada 31. decembrī, kas ir datums, kurā *AIMA* samaksāja nodrošinājuma naudas summu ELVGF, piecu gadu termiņš ir bijis pārtraukts vai nu ar 1996. gada 22. janvāra vēstuli, kurā prasītāji lūdza *AIMA* samaksāt viņiem naudas summu, kas atbilst minētajam atbalstam, vai nu ar 1996. gada 13. novembra vēstuli, ar kuru prasītāji iesniedza sūdzību Komisijai, lai saņemtu šo maksājumu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 101 Jāizvērtē trīs Komisijas minētie iemesli par prasības par zaudējumu atlīdzību nepieņemamību, proti, pirmkārt, Kopienas vainas neesamība rīcībā, kas tai tiek

pārmesta, otrkārt, efektīvu iekšējo tiesību aizsardzības iespēju esamība un, treškārt, prasības noilgums saskaņā ar Tiesas Statūtu 46. pantu.

1. Par pamatu attiecībā uz Kopienas vainas neesamību rīcībā, kas tai tiek pārmesta

¹⁰² Tā kā šī prasība par zaudējumu atlīdzību atsaucas uz Kopienas tiesiskā regulējuma piemērošanu, kura izpilde ir atstāta kompetento valsts iestāžu ziņā, kā tas iepriekš tika nolemts (skat. iepriekš 67. punktu), atbilstoši judikatūrai jāizvērtē, vai prasītāju šīs prasības atbalstam minētajā nelikumībā ir vainojama Kopienas iestāde un vai to nevar pārmest valsts iestādei (iepriekš minētie Tiesas spriedumi lietās *Exportation des sucres*/Komisija, 27. punkts, *Sucrimex* un *Westzucker*/Komisija, 16., 22.–25. punkts, un Tiesas 1986. gada 26. februāra spriedums lietā 175/84 *Krohn*/Komisija, *Recueil*, 753. lpp., 19. punkts).

¹⁰³ Šajā sakarā vispirms, ņemot vērā šīs prāvas tiesiskos un faktiskos apstākļus, ir precīzi jākonstatē rīcība, ko prasītāji pārmet Komisijai un kuras rezultātā viņi papildus ir cēlušī šo prasību atbilstoši EK līguma 178. pantam.

¹⁰⁴ Lai arī, ņemot vērā šīs prāvas īpašos tiesiskos un faktiskos apstākļus, piesardzīgs un informēts uzņēmējs likumīgi varēja neņemt vērā to, ka destilētāja maksātspējas gadījumā nebija nodrošināts ražotājiem domātais atbalsts (skat. turpmāk 136.–145. punktu), šīs regulas analīze apliecina, ka gadījumā, kad vīna ražotājiem atbalsts tiek sniegts netieši, kā starpnieku izmantojot destilētāju, kā tas noteikts šīs regulas 9. pantā, un gadījumā, kad destilētājs nesamaksā piegādātā un destilētā vīna pirkuma minimālo cenu atbilstoši šīs regulas noteikumiem, ražotājiem nebija tiesību prasīt

nodrošinājumu, ko sniedzis destilētājs tikai un vienīgi par labu valsts intervences iestādei, lai saņemtu atbalsta naudu avansa veidā.

- 105 Turklāt atbilstoši Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktajai kārtībai ražotājiem nebija tiesību tieši saņemt domāto atbalstu pat destilētāja maksātnespējas gadījumā, kā to Komisija pēc būtības norādīja savā 1998. gada 31. jūlija vēstulē. Šajā sakarā Komisija pie tam uzsvēra, ka atšķirība starp šīs regulas, attiecīgi, 9. un 10. pantā noteikto kārtību nebija pretrunā vienlīdzības principam.
- 106 Tomēr jāuzsver — ir skaidrs, ka, no vienas puses, prasītāji ir izpildījuši visas saistības, kas izrietēja no līgumiem, kurus viņi bija noslēguši ar *DAI* un kurus bija apstiprinājusi *AIMA* atbilstoši Regulas 2499/82 noteikumiem, un, no otras puses, prasītāju piegādātais vīna daudzums tika destilēts šajā regulā noteiktajā termiņā. Saskaroties ar finansiāla rakstura sarežģījumiem, *DAI* nesamaksāja prasītājiem Regulā Nr. 2499/82 noteikto un Kopienas atbalstā iekļauto minimālo pirkuma cenu vai arī samaksāja to tikai daļēji.
- 107 Šādos apstākļos prasītāji papildus prasa, lai viņiem tiktu atlīdzināts zaudējums, kas radies sakarā ar to, ka pilnībā vai daļēji netika samaksāta minimālā pirkuma cena, kam pamatā ir nepilnības šīs regulas attiecīgajos pantos paredzētajā netiešajā Kopienas atbalsta sniegšanas kārtībā, kā to Komisija bija norādījusi savā 1998. gada 31. jūlija vēstulē.
- 108 Ja ir taisnība, ka valsts tiesā un laikā, kad notika sarakste ar Komisiju, prasītāji apstrīdēja *AIMA* sniegto Regulas Nr. 2499/82 attiecīgo pantu interpretāciju, tieši neapstrīdot šo pašu pantu likumīgumu, prasītājiem tomēr nav ierobežojumu iesniegt šos iebildumus Pirmās instances tiesai. Savā prasības pieteikumā prasītāji arī ir

papildus uzsvēruši, ka gadījumā, ja uzskatītu, ka Regula Nr. 2499/82 ir noteikusi atšķirīgu attieksmi pret ražotājiem, kas ir no dažādām dalībvalstīm, ieviešot dalībvalsts izvēlei pakļauto Kopienas atbalsta sniegšanas kārtību, kur dalībvalstīm saskaņā ar iepriekš minētās regulas 8. pantu ir dota iespēja izvēlēties vienu no divām dažādām šīs regulas 9. un 10. pantā noteiktajām kārtībām, šī regula tādējādi ir ļoti rupjā veidā pārkāpusi tostarp vienlīdzības principu.

- 109 No iepriekš minētā Pirmās instances tiesa secina, ka Komisijai pārmestā rīcība pēc būtības attiecas uz to, ka Regula Nr. 2499/82, ieviešot 9. pantā noteikto atbalsta sniegšanas kārtību — kas šajā ziņā atšķiras no 10. pantā noteiktās kārtības, — negarantē, tostarp destilētāja maksātspējas gadījumā, atbalsta sniegšanu attiecīgajiem ražotājiem, ieskaitot to, ka viņiem netiek samaksāta minimālā pirkuma cena par šim destilētājam piegādāto un destilēto vīnu saskaņā ar minētās regulas noteikumiem.
- 110 Tādējādi iepriekš apgalvotajā nelikumībā ir vainojama Komisija, kura ir Regulas Nr. 2499/82 autore.
- 111 It īpaši šis Kopienas iestādes arguments, saskaņā ar kuru Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktās kārtības piemērošanas pamatā ir Itālijas Republikas izdarītā izvēle atbilstoši šīs regulas 8. pantam, nevar novest pie citāda izvērtējuma, jo norādītā nelikumība attiecas uz pašu Regulu, nevis uz tās attiecīgās dalībvalsts rīcību, kura aprobežojusies ar šīs regulas pareizu piemērošanu.
- 112 Precīzāk, prasītāji neapstrīd Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktās kārtības likumīgumu attiecībā uz to, ka tas paredzēja netiešu atbalsta sniegšanu ražotājiem, izmantojot kā starpnieku destilētāju. Prasītāji turpretim apstrīd šīs iepriekš minētās regulas attiecīgajos pantos noteiktās kārtības ieviešanas mehānismu sakarā ar to, ka

šis mehānisms nelāva nodrošināt atbalsta izmaksu ražotājiem destilētāja maksātne-spējas gadījumā. Ja dalībvalsts bija izvēlējusies netiešo atbalsta sniegšanas kārtību, kuras pamatā esošais princips šajā lietā netiek apstrīdēts, kompetentajām valsts iestādēm nebija nekādu tiesību izvērtēt to, kādus pasākumus pieņemt Regulas Nr. 2499/82 izpildei gadījumā, ja destilētājs nesniedz ražotājiem domāto atbalstu. Tādējādi šajā lietā norādītās nelikumības pamatā ir šīs regulas iespējamā nepilnība un nevis Itālijas Republikas izmantotā iespēja izvēlēties netiešo atbalsta sniegšanas kārtību.

- 113 No tā izriet, ka pamats par Kopienas, šajā gadījumā — Komisijas, vainas neesamību rīcībā, kas tai tiek pārņemta, ir noraidāms.

2. Par pamatu attiecībā uz efektīvu iekšējo tiesību aizsardzības iespēju esamību

- 114 Šajā sakarā vispirms jānorāda, ka savos prasījumos par zaudējumu atlīdzību prasītāji lūdz atlīdzināt zaudējumus, kas ir līdzvērtīgi naudas summai, kuru veido viņiem nenomaksātie *DAI* parādi un kas ir norādīta prasības pieteikumā, un kurai ir pieskaitīti procenti par termiņa nokavējumu. Tādējādi jāizvērtē, vai šī prasība par zaudējumu atlīdzību nav procesa ļaunprātīga izmantošana, ņemot vērā gan valsts tiesās, gan Kapienu ietvaros esošās citas tiesību aizsardzības iespējas.
- 115 Saskaņā ar pastāvošo judikatūru prasība par zaudējumu atlīdzību atbilstoši Līguma 178. pantam un 215. panta otrajai daļai ir izvērtējama, ņemot vērā visu Līgumā izveidoto un attiecībā uz individiem piemērojamo tiesību aizsardzības sistēmu. No tā izriet, ka gadījumā, kad persona uzskata, ka tā ir cietusi no tāda Kopienas tiesiskā regulējuma likumīgas piemērošanas, kuru tā uzskata par nelikumīgu, un kad norādītais zaudējums tādējādi ir radies tikai Kopienas vainas dēļ, šādas prasības par zaudējumu atlīdzību pieņemamība var atsevišķos gadījumos tomēr būt atkarīga no iekšējo tiesību aizsardzības iespēju izsmelšanas. Nepieciešams nosacījums pienākumam tās izsmelt ir tas, ka šīs valstī pastāvošās tiesību aizsardzības iespējas efektīvā

veidā nodrošina attiecīgo personu tiesību aizsardzību un ka to rezultātā var tikt atļidzināts norādītais zaudējums (skat. šajā sakarā Tiesas 1981. gada 17. decembra spriedumu apvienotajās lietās no 197/80 līdz 200/80, 243/80, 245/80 un 247/80 *Ludwigshafener Walzmühle* u.c./Padome un Komisija, *Recueil*, 3211. lpp., 8. un 9. punkts, iepriekš minētais spriedums lietā *Krohn*/Komisija, 27. un 28. punkts, 1987. gada 29. septembra spriedums lietā 81/86 *De Boer Buizen*/Padome un Komisija, *Recueil*, 3677. lpp., 9. punkts, un Pirmās instances tiesas 2003. gada 10. aprīļa spriedums lietā T-195/00 *Travellex Global and Financial Services* un *Interpayment Services*/Komisija, *Recueil*, II-1677. lpp., 87. punkts).

- 116 It īpaši atbilstoši Līguma 178. pantam un 215. panta otrajai daļai iesniegtās prasības par zaudējumu atlīdzību pieņemamība nevar būt atkarīga no iekšējo tiesību aizsardzības iespēju izsmelšanas gadījumā, kad, pieņemot, ka strīdīgais Kopienų tiesiskais regulējums tiek atzīts par spēkā neesošu ar Tiesas spriedumu, kas pieņemts prejudiciālā nolēmuma procedūras ietvaros, izskatot lietu atbilstoši EK līguma 177. pantam, valsts tiesas tomēr nevarētu apmierināt šādu prasību vai jebkuru tai līdzīgu prasību bez iepriekšējas Kopienų likumdevēja iejaukšanās tāpēc, ka nepastāv Kopienų tiesību norma, kas atļautu kompetentām valsts iestādēm samaksāt pieprasīto naudas summu. Šo argumentāciju gan netieši, gan tieši apstiprina judikatūra (skat. šajā sakarā Tiesas 1971. gada 2. decembra spriedumu lietā 5/71 *Zuckerfabrik Schoeppenstedt*/Padome, *Recueil*, 975. lpp., 1975. gada 14. maija spriedumu lietā 74/74 *CNTA*/Komisija, *Recueil*, 533. lpp., 1979. gada 4. oktobra spriedumus apvienotajās lietās 64/76 un 113/76, 167/78 un 239/78, 27/79, 28/79 un 45/79 *Dumortier* u.c./Padome, *Recueil*, 3091. lpp., 6. punkts, apvienotajās lietās 261/78 un 262/78 *Interquell Stärke-Chemie*/Padome un Komisija, *Recueil*, 3045. lpp., 6. punkts, iepriekš minēto spriedumu lietā *Unifrex*/Komisija, 12. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *De Boer*/Padome un Komisija, 10. punkts).

- 117 Tikko minētajā gadījumā cietušajām personām būtu pārāk sarežģīti izmantot savas tiesības valsts tiesā. Tādējādi pienākums attiecīgajām personām izsmelt valsts tiesībās paredzētās iespējas un sagaidīt, ka par viņu prasību tiks pieņemts galīgs lēmums pēc tam, kad Kopienų iestādes, ja nepieciešams, būs grozījušas vai papildinājušas piemērojamās Kopienų tiesību normas, izpildot spriedumu, ko Tiesa pieņēmusi prejudiciālā nolēmuma procedūras ietvaros, kurā varētu tikt atzīta šo tiesību normu spēkā neesamība, būtu pretrunā ne tikai pareizai tiesvedībai un procesa ekonomijas prasībai, bet arī nosacijumam par efektīvu iekšējo tiesību aizsardzības iespēju neesamību (skat. iepriekš 115. punktu; skat. šajā sakarā Tiesas

1973. gada 24. oktobra spriedumu lietā 43/72 *Mercur Aussenhandels*/Komisija, *Recueil*, 1055. lpp., 6. punkts, 1977. gada 19. oktobra spriedumu apvienotajās lietās 117/76 un 16/77 *Ruckdeschel* u.c., *Recueil*, 1753. lpp., 13. punkts, un, pēc analogijas, Tiesas 2001. gada 8. marta spriedumu apvienotajās lietās C-397/98 un C-410/98 *Metallgesellschaft* u.c., *Recueil*, I-1727. lpp., 106. punkts).

- 118 Šajā lietā jākonstatē, ka pretēji Komisijas apgalvojumiem prasītājiem nebija pieejama efektīva tiesiskā aizsardzība valsts tiesā. Neatkarīgi no prasītāju iebildumu pamatotības iespējamā vērtējuma jānorāda, ka, ņemot vērā šīs lietas tiesiskos apstākļus, valsts tiesa jebkurā gadījumā varēja piespriest *AIMA* sniegt prasītājiem attiecīgo Kopienas atbalstu tikai pēc Regulas Nr. 2499/82 iespējamās grozīšanas ar atpakaļejošu spēku, kas vajadzības gadījumā prasītu Komisijai pieņemt regulu, kā tas jau tika lemts (skat. iepriekš 77. punktu). Pat gadījumā, ja Tiesa, pieņemot spriedumu prejudiciālā nolēmuma procedūras ietvaros, konstatētu atsevišķu iepriekš minētās regulas pantu spēkā neesamību, tikai un vienīgi Kopienas likumdevēja iejaukšanās ļautu pieņemt tiesisku pamatu, kas atļautu veikt šādu maksājumu, kā to Komisija atzina savā atbildes rakstā.
- 119 Šajā sakarā nav nozīmes Komisijas argumentācijai, kas balstās uz iepriekš minēto rikožumu lietā *Coillte Teoranta*/Komisija, kurš pieņemts sakarā ar prasību atcelt tiesību aktu, nevis sakarā ar prasību par zaudējuma atlīdzību, kā tas ir šajā lietā.
- 120 No tā izriet, ka pamats par efektīvu iekšējo tiesību aizsardzības iespēju esamību ir noraidāms.
- 121 Turklāt, kas attiecas uz šo argumentāciju, kura balstās uz tiesību aizsardzības iespēju dažādību, jānorāda, kā to ir apstiprinājuši prasītāji savā replikas rakstā, prasībai par

zaudējumu atlīdzību ir subsidiārs raksturs salīdzinājumā ar prasību atcelt tiesību aktu un prasību sakarā ar bezdarbību, kuras prasītāji arī bija cēlušī, lai saņemtu šo naudu un kuras Pirmās instances tiesa atzina par nepieņemamām (skat. iepriekš 80. un 83. punktu).

- 122 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa uzskata par nepieciešamu norādīt, ka saskaņā ar iedibinātu judikatūru Līguma 178. pantā un 215. panta otrajā daļā ietvertā prasība par zaudējumu atlīdzību tika paredzēta kā autonoma tiesību aizsardzības iespēja, kurai ir sava īpaša funkcija tiesību aizsardzības sistēmā un kuras celšana ir atkarīga no nosacījumiem, kas noteikti, ņemot vērā tās īpašo priekšmetu. Tās mērķis ir atlīdzināt Kopiesas iestādes radītos zaudējumus tikai un vienīgi prasītājam, nevis apturēt noteiktu pasākumu vai atzīt attiecīgās iestādes bezdarbību. Tādējādi uzskatīt, ka prasība par zaudējumu atlīdzību ir nepieņemama, jo tās rezultātu, vismaz prasītāju gadījumā, varētu pielīdzināt prasības atcelt tiesību aktu vai prasības sakarā ar bezdarbību iznākumam, būtu pretrunā šīs prasības autonomajam raksturam un Līgumā nodibinātajai tiesību aizsardzības iespēju sistēmas efektivitātei. Tikai gadījumā, ja prasības par zaudējumu atlīdzību mērķis ir atcelt prasītājiem adresētu un par galīgu kļuvušu individuālu lēmumu tādējādi, ka šādai prasībai ir tāds pats priekšmets un tādas pašas sekas kā prasībai atcelt tiesību aktu, šī prasība par zaudējumu atlīdzību ir uzskatāma par ļaunprātīgu procesa izmantošanu (skat. šajā sakarā Tiesas 1971. gada 28. aprīļa spriedumu lietā 4/69 *Lütticke*/Komisija, *Recueil*, 325. lpp., 6. punkts, iepriekš minēto spriedumu lietā *Zuckerfabrik Schoeppenstedt*/Padome, 3.–5. punkts, iepriekš minēto spriedumu lietā *Krohn*/Komisija, 26., 32. un 33. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Interquell Stärke-Chemie*/Padome un Komisija, 7. punkts, un Pirmās instances tiesas 1996. gada 24. septembra spriedumu lietā T-491/93 *Richco*/Komisija, *Recueil*, II-1131. lpp., 64.–66. punkts; skat. šajā sakarā arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2002. gada 16. aprīļa spriedumu lietā *Dangeville/Francija*, iesniegums Nr. 26677/97, *Recueil des arrêts et décisions*, 2002-III, 47. un 61. punkts).

- 123 Taču tas nav šis gadījums, jo Komisija nav kompetenta pieņemt individuālu lēmumu par attiecīgo atbalstu, kā tas izriet no iepriekš minētajiem apsvērumiem (skat. iepriekš 70. un 71. punktu).

- 124 Ņemot vērā visus šos motīvus, šī prasība par zaudējumu atlīdzību nav uzskatāma par ļaunprātīgu procesa izmantošanu.

3. Par pamatu attiecībā uz to, ka prasībai par atbildību ir iestājies noilgums

— Ievada apsvērumi

- 125 Saskaņā ar Tiesas Statūtu 46. pantu prasības pret Kopienu saistībā ar ārpusligumisko atbildību noilgst pēc pieciem gadiem, kurus sāk skaitīt no tās pamatā esošā notikuma rašanās brīža. Noilgums tiek pārtraukts, iesniedzot prasības pieteikumu Kopienu tiesā, vai ar cietušā sākotnēju lūgumu kompetentai Kopienas iestādei, ņemot vērā to, ka gadījumā, kad cietušais iesniedz sākotnēju lūgumu kompetentai Kopienas iestādei, noilgums tiek pārtraukts tikai tad, ja pēc šī lūguma tiek celta prasība termiņos, kas noteikti pantos, uz kuriem atsaucas Tiesas Statūtu 46. pants, proti, EK līguma 173. pantā paredzētajā divu mēnešu termiņā vai EK līguma 175. pantā noteiktajā četru mēnešu termiņā (Pirmās instances tiesas 1995. gada 18. septembra spriedums lietā T-167/94 *Nölle*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-2589. lpp., 30. punkts, 2001. gada 31. janvāra spriedums lietā T-76/94 *Jansma*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-243. lpp., 81. punkts).
- 126 Šajā lietā, pat neidentificējot brīdi, no kura sākas noilguma termiņa atskaite, Pirmās instances tiesa uzskata par nepieciešamu uzreiz norādīt, ka jebkurā gadījumā un pretēji prasītāju apgalvojumiem šo termiņu nepārtrauca ne prasītāju *AIMA* adresētā 1996. gada 22. janvāra vēstule, ne viņu 1996. gada 13. novembra vēstule Komisijai. Acīmredzami, ka neviena no šīm vēstulēm nav uzskatāma par Komisijai adresētu prasību atlīdzināt zaudējumus. It īpaši 1996. gada 13. novembra vēstule ietvēra sūdzību par *AIMA* sniegto, iespējami nelikumīgo Regulas Nr. 2499/82 interpretāciju. Šī vēstule neapstrīdēja šīs regulas likumīgumu vai — vēl vispārīgāk — pašas Komisijas rīcību (skat. iepriekš 38. punktu).

- 127 Tāpat prasītāji nevarētu atsaukties uz šīm vēstulēm, lai pārtrauktu Tiesas Statūtu 46. pantā noteikto noilguma termiņu, jo pēc nevienas no šīm vēstulēm netika celta prasība Pirmās instances tiesā šajā pantā noteiktajā termiņā (skat. iepriekš 125. punktu).
- 128 Ņemot vērā šos sākotnējos secinājumus, jānosaka brīdis, kad sākas noilguma termiņa atskaite attiecībā uz šo prasību par zaudējumu atlīdzību.

— Noteikta zaudējuma esamība

- 129 Tiesas Statūtu 46. pantā noteikto noilguma termiņu sāk skaitīt tikai no brīža, kad ir izpildīti visi nosacījumi, no kuriem ir atkarīgs zaudējumu atlīdzības pienākums. Šie nosacījumi ir šādi: Kopienas iestāžu prettiesiska rīcība, norādītā zaudējuma esamība un cēloņsakarības pastāvēšana starp šo rīcību un norādīto zaudējumu (Tiesas 1982. gada 27. janvāra spriedums apvienotajās lietās 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 un 5/81 *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, *Recueil*, 85. lpp., 10. punkts, un Pirmās instances tiesas 1997. gada 16. aprīļa spriedums lietā T-20/94 *Hartmann*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-595. lpp., 107. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Jansma*/Padome un Komisija, 76. punkts). Tādējādi iepriekš minētais nosacījums par to, ka zaudējumam jābūt noteiktam, ir izpildīts, ja zaudējums ir pietiekami precīzi paredzams, pat ja vēl nav iespējams precīzi to aprēķināt (Tiesas 1987. gada 14. janvāra spriedums lietā 281/84 *Zuckerfabrik Bedburg*/Padome un Komisija, *Recueil*, 49. lpp., 14. punkts).
- 130 Šajā sakarā jāatgādina, ka attiecībā uz gadījumiem, kā šajā lietā, kad Kopienas atbildība tiek prasīta par normatīva tiesību akta pieņemšanu, noilguma termiņa atskaite sākas tikai no brīža, kad šī tiesību akta rezultātā rodas zaudējumi, tādējādi no brīža, kad attiecīgās personas ir cietušas noteiktu zaudējumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, 10. punkts).

- 131 Šajā lietā Pirmās instances tiesa tādējādi konstatē, ka noilguma termiņu sāk skaitīt no brīža, kad prasītāji nešaubīgi cieta zaudējums, kas radās pilnībā vai daļēji nesniegta Kopienas atbalsta dēļ.
- 132 Prasītāji neapstrīd to, ka saskaņā ar Regulu Nr. 2499/82 *DAI* bija jāsamaksā viņiem vīna minimālā pirkuma cena vēlākais līdz 1983. gada jūnija beigām atbilstoši šīs regulas 9. panta 1. punktam, kā to uzsvēra Komisija. Saskaņā ar šī panta noteikumiem destilētājam šī cena bija jāsamaksā ražotājam deviņdesmit dienu laikā, skaitot no brīža, kad vīns tika piegādāts destilācijas rūpnīcai. Taču šajā lietā ir acīmredzams, ka pēdējās vīna piegādes notika 1983. gada martā (skat. iepriekš 18. punktu).
- 133 Tomēr, ņemot vērā šīs prāvas īpašos apstākļus, prasītāju cietais zaudējums 1983. gada jūnija beigās sakarā ar pilnībā vai daļēji nesamaksātu minimālo iepirkuma cenu noteiktajā termiņā nav uzskatāms par tādu, kas no šī laika ir noteikts, tas ir, kas ir nenovēršams un paredzams.
- 134 1983. gada 22. jūnijā *DAI* lūdza *AIMA* izmaksāt avansu no attiecīgā Kopienas atbalsta, un šajā sakarā tā sniedza nodrošinājumu šai iestādei saskaņā ar Regulas Nr. 2499/82 11. pantu. Tomēr puses neapstrīd to, ka *DAI* pēc tam, kad tas 1983. gada 10. augustā saņēma šo avansu, samaksāja daļu no šīs naudas atsevišķiem ražotājiem, kuriem uz to bija tiesības, tostarp dažiem prasītājiem, kā tas izriet no prasītāju sniegtās informācijas, atbildot uz Pirmās instances tiesas jautājumiem, un kā to arī *DAI* ir apstiprinājis *Tribunale civile de Rome* (skat. iepriekš 16., 19., 20., 25., 26. un 43. punktu).

- 135 Turklāt 1984. gada septembrī *DAI* cēla prasību *Tribunale civile de Rome*, lai it īpaši atzītu to, ka nodrošinājuma mērķis bija garantēt minimālās pirkuma cenas samaksu ražotājiem gadījumā, ja destilētājs neizpilda savas saistības. Attiecīgie ražotāji, starp kuriem bija arī prasītāji, iestājās lietā, atbalstot *DAI* prasījumus. *Tribunale civile de Rome* noraidīja šos prasījumus ar 1989. gada 27. janvāra spriedumu (skat. iepriekš 25., 26., 28. un 30. punktu). Apelācijas sūdzība, ko bija iesnieguši četri no pieciem prasītājiem, tika noraidīta ar Romas Apelācijas tiesas 1991. gada 19. novembra spriedumu, kuru atstāja spēkā Itālijas Kasācijas tiesas 1994. gada 28. novembra spriedums.
- 136 Lai izvērtētu, vai zaudējums ir noteikts, jāņem vērā šīs prāvas, kuras īpaši attiecas uz nodrošinājumu. Neskatoties uz to, ka Pirmās instances tiesa konstatēja, ka valsts tiesību aizsardzības iespējas ir neefektīvas (skat. iepriekš 118. punktu), jāatzīst, ka, ņemot vērā šajā lietā esošos īpašos apstākļus, piesardzīgam un informētam uzņēmējam bija ļoti grūti apzināties, ka viņš nevarēs saņemt attiecīgo atbalstu valsts tiesā.
- 137 Šajā lietā jānorāda, ka prasītāju sarakste ar *AIMA* un Komisiju, kā arī celtās prasības Itālijas tiesās liecina, ka no paša sākuma prasītāji bija skaidri attiecinājuši *AIMA* atteikumu sniegt viņiem attiecīgo atbalstu uz Regulas Nr. 2499/82 kļūdainu piemērošanu (skat. iepriekš 28., 35.–38., 41. un 42. punkts).
- 138 Šajā sakarā jāpiezīmē, ka iepriekš minētais *AIMA* atteikums nebalstījās uz tiešiem Regulas Nr. 2499/82 noteikumiem, bet uz šīs regulas nepilnību attiecībā uz to, ka tā 9. pantā noteiktajā kārtībā neparedzēja mehānismu, kas nodrošinātu atbalsta sniegšanu attiecīgajiem ražotājiem destilētāja maksātspējas gadījumā. Turklāt iepriekš minētais Regulas 11. pants atbalsta sniegšanu avansa veidā destilētājam padarīja par atkarīgu no nosacījuma, ka destilētājam ir jāsniedz nodrošinājums intervences iestādei 110 % apmērā no šī atbalsta lieluma. Šādos apstākļos ieinteresētās personas varēja neapzināties, ka viņu ciesto zaudējumu pamatā ir tieši

Regulas Nr. 2499/82 nepilnība tādējādi, ka viņi nevarētu saņemt atlīdzību par šo zaudējumu valsts tiesā, nepastāvot tiesiskam pamatam, kas atļauj sniegt atbalstu ražotājiem, kā tas jau tika lemts (skat. iepriekš 118. punktu).

- 139 Papildus jākonstatē, ka, ņemot vērā prasītāju kvazi-līgumiskās attiecības ar *AIMA*, prasītāji varēja pamatoti cerēt, ka valsts tiesa uzliks par pienākumu šai iestādei sniegt viņiem Kopienas atbalstu, kas iekļauts minimālajā pirkuma cenā, kuru viņiem nesamaksāja *DAI*, kā to tiesas sēdē apgalvoja Komisija (skat. iepriekš 89. punktu).
- 140 Skaidrs, ka visi līgumi, kas noslēgti starp prasītājiem un *DAI* un kurus apstiprinājusi *AIMA*, tieši minēja *ELVGF* sniegto subsīdijas summu, kas tika iekļauta Regulas Nr. 2499/82 noteiktajā un līgumos atrunātajā minimālajā pirkuma cenā, kā tas izriet no lietas materiāliem.
- 141 Pie tam netiek apstrīdēts tas, ka prasītāji izpildīja visas savas saistības un ka destilācija profilakses nolūkā tika veikta iepriekš minētajā regulā noteiktajos termiņos.
- 142 Turklāt tas, ka šīs regulas 9. pantā noteiktajā kārtībā nebija mehānisma, kas garantētu Kopienas atbalsta sniegšanu attiecīgajiem ražotājiem, it īpaši destilētāja maksātspējas gadījumā, ir pretrunā vienam no profilakses nolūkā veiktas destilācijas galvenajiem mērķiem. Profilakses nolūkā veiktas destilācijas mērķis ir ne tikai izskaust vidējas kvalitātes vīna komercializāciju, bet arī, kā tas izriet no Regulas Nr. 2144/82 sestā apsvēruma, palielināt ražotāju ienākumus, nodrošinot viņiem, pastāvot zināmiem nosacījumiem, “garantēto minimālo cenu” galda vīnam. Pie tam saskaņā ar Regulas Nr. 2499/82 vienpadsmito apsvērumu svarīgi paredzēt,

ka ražotājiem garantētā minimālā cena viņiem tiek principā samaksāta termiņos, kas ļauj saņemt ienākumu, kurš ir pielīdzināms ienākumam, ko viņi būtu saņēmuši no tirdzniecības; šādos apstākļos saskaņā ar šajā apsvērumā teikto bija nepieciešams pēc iespējas paātrināt sniedzamā atbalsta izmaksu, vienlaikus ar attiecīgu nodrošinājuma kārtību garantējot darbību atbilstošu norisi.

- 143 Šajā sakarā piesardzīgs un informēts ražotājs varēja saprātīgi cerēt, ka viņš saņems attiecīgo atbalstu. It īpaši attiecībā uz destilētāja sniegto nodrošinājumu atbilstoši Regulas Nr. 2499/82 11. pantam, lai garantētu procesa likumīgumu, destilētāja maksātspējas risks varēja leģitīmi šķist nodrošināts, kas attiecas uz iepriekš destilētājam sniegto atbalstu avansa veidā, ja ražotāji bija izpildījuši visas savas saistības un ja viņi bija destilēti atbilstoši šīs regulas noteikumiem.
- 144 No iepriekš minētās nepilnības Regulā Nr. 2499/82 izveidojušos izņēmuma situāciju attiecībā uz profilakses nolūkā veiktu galda vīna destilāciju apstiprina tas, ka Padomes 1976. gada 20. jūlija Regulas (EEK) Nr. 1931/76 noteiktajā kārtībā, ar ko ieviesti noteikumi par vīnu destilāciju, ko nosaka Regulas (EEK) Nr. 816/70 (OV L 211, 5. lpp.) 6.c, 6.d, 24.a un 24.c pants, valsts intervences iestāde tieši sniedza Kopienas atbalstu ražotājiem. Kaut arī ir taisnība, ka Padomes 1979. gada 5. februāra Regula (EEK) Nr. 343/79, kas ievieš vispārīgus noteikumus atsevišķiem vīna destilācijas gadījumiem (OV L 54, 64. lpp.) un kas kopš 1979. gada 2. aprīļa aizstāj Regulu Nr. 1931/76, jāva dalībvalstīm paredzēt, ka vai nu intervences iestāde, vai destilētājs sniedz daļu no atbalsta ražotājiem (gadījumā, kad šo daļu no atbalsta sniedz destilētājs, intervences iestāde atmaksā destilētājam atbalstu apmaiņā pret pierādījumu, ka līgumā norādītais kopējais vīna daudzums ir destilēts), tā neievieša kārtību, kas pielīdzināma Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktajai kārtībai, kas ir piemērojama šajā lietā. Regulas Nr. 343/79 4. panta 3. punkts noteica, ka iepriekš minētā pierādījuma saņemšanas gadījumā intervences iestāde pārskaita ražotājam

starpību, kas izveidojusies starp sniedzamo atbalstu un 2. punktā noteikto naudas summu. Pretēji Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktajai kārtībai Kopienas atbalsta piešķiršana tādējādi nebija atkarīga no pierādījuma par to, ka destilētājs ir sniedzis ražotājam atbalstu noteiktajā termiņā.

145 Ņemot vērā šos motīvus un to, ka Regula Nr. 2499/82 izveido sarežģītu sistēmu, kā arī iepriekš norādītos īpašos apstākļus, tikai pēc tam, kad Itālijas tiesās ierosinātajās lietās par nodrošinājumu tika pieņemts lēmums, prasītāji varēja apzināties, ka viņi nesaņems minēto atbalstu, izmantojot nodrošinājumu.

146 Šajā lietā, lai arī *AIMA* saņēma nodrošinājumu no 1991. gada februāra, izpildot *Tribunale civile de Rome* spriedumu, un tajā pašā gadā to iegrāmatoja par labu ELVGF (skat. iepriekš 40. punktu), labuma guvēju no šī nodrošinājuma atbilstoši Regulas Nr. 2499/82 noteikumiem Itālijas tiesa galīgi noteica tikai pēc iepriekš minētā Itālijas Kasācijas tiesas 1994. gada 28. novembra sprieduma. Šajā sakarā Komisijas norādītais apstākļi, ka Romas Apelācijas tiesa atzina, ka apelācijas tiesvedība ir izbeidzama sakarā ar to, ka *DAI* nebija informēts par apelāciju likumā noteiktajā kārtībā, neļauj uzskatīt, ka iepriekš minētais *Tribunale civile de Rome* spriedums galīgi izlēma nodrošinājuma adresātu, jo apelācijas sūdzību noteiktajā termiņā iesniedza četri no pieciem prasītājiem un par to likumā noteiktajā kārtībā tika informēta *AIMA* un *Assedile*, un šie četri prasītāji pēcāk likumā noteiktajā kārtībā iesniedza kasācijas sūdzību pret Apelācijas tiesas spriedumu (skat. iepriekš 31. un 33. punktu, un, pēc analogijas, ģenerālvokāta Darmona [*Darmon*] 1991. gada 18. jūnija secinājumus Tiesas 1992. gada 8. aprīļa spriedumam lietā C-55/90 *Cato/Komisija*, *Recueil*, I-2533., I-2545. lpp., 25.–27. punkts, un 1992. gada 4. februāra spriedumam, *Recueil*, I-2559. lpp., 19. punkts). No tā izriet, ka prasītāju ciesto zaudējumu nevarēja noteikt pirms 1994. gada 28. novembra.

147 Šādos apstākļos Tiesas Statūtu 46. pantā noteiktā piecu gadu noilguma termiņa atskaiti nevarēja uzsākt skaitīt pirms šī datuma, kas nozīmē, ka šī 1998. gadā celtā prasība par zaudējumu atlīdzību nav uzskatāma par novēlotu.

- 148 No tā izriet, ka pamats par to, ka prasībai ir iestājies noilgums, ir noraidāms.
- 149 Turklāt jāprecizē, ka pēc Itālijas Kasācijas tiesas 1994. gada 28. novembra sprieduma prasītāju ciesto zaudējumu varēja uzskatīt par noteiktu, jo tas bija nenovēršams un paredzams, lai arī tā apmēru vēl nevarēja precīzi noteikt (skat. iepriekš 129. un 130. punktu). Attiecībā uz to, ka prasītāji kā lauksaimniecības kooperatīvi atradās privilēģēto kreditoru statusā, kā tas izriet no prasītāju atbildēm uz Pirmās instances tiesas rakstveidā uzdotajiem jautājumiem, kuras neapstrīd Komisija, nebija izslēgts, ka viņi varēja atgūt daļu no parādiem, ko tiem nebija samaksājis *DAI* maksātnespējas procesa laikā, kas tika ierosināts tikai 2000. gadā atbilstoši iepriekš minētajās atbildēs teiktajam.
- 150 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka prasījumi par zaudējumu atlīdzību ir pieņemami.

Attiecībā uz prasības par zaudējumu atlīdzību pamatotību

Lietas dalībnieku argumenti

- 151 Savas prasības par zaudējumu atlīdzību atbalstam prasītāji norāda uz Regulas Nr. 2499/82 nelikumīgumu, pamatojoties uz to, ka viņu minētā nepilnība pirmām kārtām izpaužas nevienlīdzīgā attieksmē pret ražotājiem atkarībā no viņu pilsonības. Šī regula nopietni pārkāpj nediskriminācijas principu, kas ietverts EK līguma 6. pantā un 40. panta 3. punkta otrajā daļā (jaunajā redakcijā — EKL 12. pants un EKL 34. panta 2. punkta otrā daļa), jo, ņemot vērā šajā lietā esošos apstākļus, tikai

ražotāji, attiecībā uz kuriem tika piemērota minētās regulas 9. pantā noteiktā kārtība, nesaņēma Kopienas atbalstu. Turklāt no šīs sistēmas izrietēja, ka tas pats atbalsts bija domāts vai nu ražotājam, ja attiecīgā dalībvalsts bija izvēlējusies šīs regulas 10. pantā noteikto kārtību, vai arī destilētājam, ja dalībvalsts deva priekšroku minētās regulas 9. pantā paredzētajai kārtībai; tas acīmredzami ir pretrunā šīs regulas mērķiem. Otrkārt, prasītāji apgalvo, ka tas, ka netika nodrošināta ražotājiem domātā atbalsta sniegšana, šajā lietā nozīmēja, ka Kopiena bija netaisni iedzīvojusies.

- 152 Papildus, kas attiecas uz ciestā zaudējuma novērtējumu, prasītāji prasības pieteikumā norādīja viņiem nesamaksāto summu, ko tiem bija parādā *DAI* un kas jau tika minēts *Tribunale civile de Rome* (skat. iepriekš 28. punktu), un ko Komisija nav apstrīdējusi. 2004. gada 10. februāra tiesas sēdes laikā prasītāji, atbildot uz Pirmās instances tiesas jautājumu, precizēja, ka pēc *DAI* bankrota procesa ietvaros notikušās sadales 2000. gadā prasītāju zaudējumi atbilst tai daļai, ko proporcionāli veido Kopienas atbalsts viņiem nesamaksātajās summās, ko tiem bija parādā *DAI*, pēc šīs sadales (skat. iepriekš 44. punktu). Šī daļa arī ir aprēķināma proporcionāli tai daļai, ko veido *AIMA* apstiprinātajos līgumos minētais atbalsts minimālajā pirkuma cenā, par kuru panākta vienošanās.

- 153 Komisija uzsver, ka Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktajā Kopienas atbalsta sniegšanas kārtībā šī atbalsta tiešie ieguvēji bija destilētāji. Turpretim šīs regulas 10. pantā noteiktajā kārtībā tā ieguvēji bija ražotāji. Šī atšķirība, kas nav uzskatāma par diskrimināciju, bija nepieciešama, lai, izmaksājot avansu un sniedzot atbalstu, ņemtu vērā dalībvalstu atšķirīgās administratīvās procedūras, uz ko norādīja šīs regulas vienpadsmitais apsvērumus.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 154 EK līguma 215. panta otrajā daļā noteikto Kopienas ārpuslīgumisko atbildību par tās iestāžu radītajiem zaudējumiem var prasīt tikai gadījumā, ja ir izpildīti visi nosacījumi, proti, iestādēm pārņemstās rīcības prettiesiskums, zaudējumu esamība un cēloņsakarības pastāvēšana starp norādīto prettiesisko rīcību un norādīto zaudējumu (iepriekš minētais spriedums lietā *Ludwigshafener Walzmühle u.c./Padome un Komisija*, 18. punkts, Pirmās instances tiesas 1997. gada 9. decembra spriedums apvienotajās lietās T-195/94 un T-202/94 *Quiller un Heusmann/Padome un Komisija*, *Recueil*, II-2247. lpp., 48. punkts).
- 155 Attiecībā uz pirmo nosacījumu judikatūra prasa, lai būtu pietiekami skaidri pārkāpta tiesību norma, kas personām piešķir tiesības (Tiesas 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā *C-352/98 P Bergaderm un Goupil/Komisija*, *Recueil*, I-5291. lpp., 42. punkts). Kas attiecas uz to, ka pārkāpumam jābūt pietiekami skaidram, noteicošais kritērijs, lai noteiktu, ka tas ir izpildīts, ir tas, ka attiecīgā Kopienas iestāde ir acīmredzamā un rupjā veidā pārkāpusi tai piešķirtās rīcības brīvības robežas. Ja šai iestādei ir atstāta ierobežota rīcības brīvība vai pat šādas rīcības brīvības vispār nav, vienkāršs Kopienas tiesību pārkāpums var būt pietiekami nopietna pārkāpuma konstatēšanai (Tiesas 2002. gada 10. decembra spriedums lietā *C-312/00 P Komisija/Camar un Tico*, *Recueil*, I-11355. lpp., 54. punkts, un Pirmās instances tiesas 2001. gada 12. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 un T-225/99 *Comafrika un Dole Fresh Fruit Europe/Komisija*, *Recueil*, II-1975. lpp., 134. punkts).
- 156 Šajā lietā prasītāji pēc būtības uzsver, ka atšķirība starp, attiecīgi, Regulas Nr. 2499/82 9. un 10. pantā noteiktajām atbalsta sniegšanas procedūrām ir diskriminējoša, jo, piemērojot 9. pantā noteikto procedūru, netiek nodrošināta atbalsta sniegšana attiecīgajiem ražotājiem. Turklāt prasītājiem domātā atbalsta pilnīga vai daļēja nesniegšana nozīmētu to, ka Kopiena ir netaisni iedzīvojusies (skat. iepriekš 84. punktu).

- 157 Attiecībā, pirmkārt, uz pamatu par to, ka ir pārkāpts netaisnas iedzīvošanās aizlieguma princips, jāuzsver, ka prasītāji ir izpildījuši visus savus pienākumus un ka tā viņu destilācija profilakses nolūkā, ko viņi piegādāja *DAI*, tika veikta Regulas Nr. 2499/82 noteiktajā termiņā, kā jau tas tika konstatēts (skat. iepriekš 141. punktu). Tādējādi šīs regulas mērķi attiecībā uz destilāciju profilakses nolūkā bija pilnībā sasniegti.
- 158 Tomēr pēc *DAI* maksātspējas prasītāji nesaņēma to kvazi-līgumiskajās attiecībās ar *AIMA* paredzēto maksājumu daļu tādējādi, ka ELVGF atbalsts, kas minēts līgumos, kuri noslēgti ar *DAI* un kurus apstiprinājusi *AIMA*, tiek sniegts, izmantojot *DAI* starpniecību.
- 159 Šādos apstākļos Kopiena ir netaisni iedzīvojusies, nesniedzot prasītājiem visu atbalstu, kurpretim *AIMA* iegrāmatoja par 1991. gadu par labu ELVGF nodrošinājumu, ko *DAI* bija sniedzis, lai garantētu profilakses nolūkā veiktas destilācijas likumīgumu un saņemtu šo atbalstu avansa veidā, un ko *AIMA* bija saņēmusi.
- 160 Netaisnas iedzīvošanās aizliegums ir Kopienas tiesību vispārīgais princips (Tiesas 1990. gada 10. jūlija spriedums lietā C-259/87 Grieķija/Komisija, *Recueil*, I-2845. lpp., kopsavilkums, 26. punkts, un Pirmās instances tiesas 2001. gada 10. oktobra spriedums lietā T-171/99 *Corus UK*/Komisija, *Recueil*, II-2967. lpp., 55. punkts, un 2003. gada 3. aprīļa spriedums apvienotajās lietās T-44/01, T-119/01 un T-126/01 *Vieira* un *Vieira Argentina*/Komisija, *Recueil*, II-1209. lpp., 86. punkts).
- 161 Tādējādi jākonstatē, ka Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktā netiešā atbalsta sniegšanas kārtība acīmredzami ir pretrunā vispārīgajam principam, kas aizliedz netaisnu iedzīvošanos, jo šī kārtība neparedzēja mehānismu, kas nodrošinātu

Kopienas atbalsta sniegšanu ražotājiem destilētāja maksātnespējas gadījumā, ja izpildīti visi pārējie atbalsta piešķiršanas nosacījumi.

162 No tā izriet, ka Regula Nr. 2499/82 pietiekami nopietni pārkāpj principu, kas aizliedz netaisnu iedzīvošanos un kas indivīdiem piešķir tiesības.

163 Attiecībā, otrkārt, uz pamatu par nediskriminācijas principa pārkāpumu Pirmās instances tiesa vispirms konstatē, ka Regulas Nr. 2499/82 8. pantā noteiktā izvēle starp, no vienas puses, atbalsta sniegšanu ražotājiem, izmantojot kā starpnieku destilētāju (9. pants), un, no otras puses, intervences iestādes tiešo atbalsta sniegšanu ražotājiem (10. pants) principā bija attaisnota ar nepieciešamību nodrošināt profilakses nolūkā veiktas destilācijas pilnīgu efektivitāti viņa 1982./1983. gadā visā Kopienā, ņemot vērā dažādās dalībvalstīs pastāvošo administratīvo procedūru daudzveidību, uz ko norāda šīs regulas vienpadsmitais apsvērums. Netiešās atbalsta sniegšanas ražotājiem kārtības likumīgumu prasītāji principā neapstrīd.

164 Šajā lietā jāizvērtē, vai minētajā tiesiskajā regulējumā noteiktie netiešās atbalsta sniegšanas kārtības noteikumi nav diskriminējoši attiecībā pret Kopienas ražotājiem, ko aizliedz Līguma 40. panta 3. punkts, sakarā ar to, ka šie noteikumi Kopienas atbalsta saņemšanai uzlika tādā dalībvalstī uzņēmējdarbību veicošiem ražotājiem, kura bija izvēlējusies šo Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteikto netiešo atbalsta sniegšanas kārtību, risku, ar kādu nebija jāstopas ražotājiem, kuri veica uzņēmējdarbību dalībvalstī, kura bija izvēlējusies minētās regulas 10. pantā noteikto kārtību.

- 165 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Līguma 40. panta 3. punktā noteiktais diskriminācijas aizliegums ir vispārīgā vienlīdzības principa izpaušme, kas ir viens no Kopienu tiesību pamatprincipiem. Šis princips prasa, lai salīdzināmās situācijas nebūtu izvērtētas atšķirīgā veidā, ja vien atšķirība nav objektīvi attaisnojama (Tiesas 1990. gada 21. februāra spriedums apvienotajās lietās no C-267/88 līdz C-285/88 *Wuidart u.c., Recueil*, I-435. lpp., 13. punkts).
- 166 Attiecībā uz tiesas kontroli pār šī aizlieguma izpildes nosacījumiem tomēr ir jāprecizē, ka Kopienas likumdevējs kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros bauda plašu rīcības brīvību, kas atbilst politiskajai atbildībai, kuru tam piešķir Līguma 40. un 43. pants (jaunajā redakcijā — attiecīgi EKL 34. pants un EKL 37. pants; iepriekš minētais spriedums lietā *Wuidart u.c.*, 14. punkts).
- 167 Šajā lietā no iepriekš minētās regulas mērķa izriet, ka, neskatoties uz to, kāda ir izvēlēta atbalsta sniegšanas kārtība, tā jebkurā gadījumā bija domāta ražotājiem (skat. iepriekš 142. punktu). Kaut arī ir taisnība, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2499/82 9. pantu intervences iestādei bija jāsniedz atbalsts destilētājam, tik un tā destilētājs maksā atbalstā iekļauto minimālo pirkuma cenu ražotājam šī panta pirmajā punktā noteiktajā termiņā. Šādi destilētājs patiesībā ir tāda Kopienas atbalsta sniegšanas starpnieks, kas tika iekļauts garantētajā minimālajā pirkuma cenā.
- 168 Šādos apstākļos Pirmās instances tiesa uzskata, ka tas, ka Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktajā kārtībā ražotājiem netiek garantēta Kopienas atbalsta sniegšana, it īpaši destilētāja maksātspējas gadījumā, neietver parastos komerciāla rakstura riskus, izpildot tādus piegādes līgumus, kādi ir noslēgti šajā lietā starp destilētājiem un ražotājiem, jo īpaši risku, ka pircēja maksātspējas gadījumā netiks samaksāta cena, par kuru panākta vienošanās.

- 169 Šajā sakarā jānorāda, ka, ņemot vērā piemērojamo tiesisko regulējumu attiecībā uz Regulas Nr. 2499/82 1., 3. un 4. pantā noteiktajiem līgumiem starp destilētājiem un ražotājiem, šie līgumi nav uzskatāmi par parastiem komerciāla rakstura līgumiem, jo cena, par kuru tika panākta vienošanās, ietvēra Kopienas atbalstu. Paredzot to, ka ar tās noteiktiem zināmiem nosacījumiem atbalstu piešķir ELVGF Garantiju nodaļa par labu noteiktai uzņēmumu kategorijai, Regula Nr. 2499/82 principā izslēdz jebkādu ekonomisku vai komerciālu risku attiecībā uz atbalsta sniegšanu, ja šie piešķiršanas nosacījumi ir izpildīti.
- 170 Šajā sakarā tāda Kopienas atbalsta apmēra tieša minēšana, kas ietverts minimālajā pirkuma cenā, kura ierakstīta starp ražotājiem un destilētājiem noslēgtajos un intervences iestādes apstiprinātajos līgumos, principā apstiprina to, ka nepastāv nekāds risks attiecībā uz to, ka netiks samaksāta cena atbalsta apmērā. Turpretim jānorāda, ka tā minimālās pirkuma cenas daļa, ko nesedz Kopienas atbalsts, ir pakļauta jebkurai komerciāla rakstura līgumam raksturīgam riskam.
- 171 Tomēr praksē sakarā ar to, ka nepastāv mehānisms, kas Regulas 9. panta kārtībā garantētu atbalsta sniegšanu ražotājiem, it īpaši destilētāja maksātspējas gadījumā, arī Kopienas atbalsta sniegšana ražotājiem ir pakļauta tīri komerciāla rakstura riskiem, kas var izkropļot tās piešķiršanas nosacījumus.
- 172 Taču apstākļi, ka destilācijai sniegtā atbalsta kārtība ir izveidota tādējādi, ka šim nolūkam domātos Kopienas finanšu resursus esošajā komercdarījumā varēja pazaudēt komerciāla rakstura starpattiecībās, pirms tie nonāk pie adresāta, ir acīmredzami pretrunā šīs kārtības mērķim un tā publiskajam raksturam. Kaut arī ir taisnība, ka atbalsta sniegšanas avansa veidā gadījumā nodrošinājumam bija jāaizsargā Kopienas finansiāla rakstura intereses, tik un tā šajā lietā esošajos apstākļos šī kārtība acīmredzami nesasniedza vienu no tās mērķiem, proti, palielināt attiecīgo ražotāju ienākumus. Šajā sakarā jānorāda, ka šo vērtējumu neietekmē Komisijas arguments, saskaņā ar kuru ir izplatīts, ka kopējās lauksaimniecības

politikas ietvaros noteiktais tiesiskais atbalsta ieguvējs atrodas nelabvēlīgākā situācijā nekā ekonomiskais ieguvējs, kas ir lauksaimniecības preču ražotājs, jo izvēle starp Regulas 9. un 10. pantā noteiktajām procedūrām nekādā gadījumā nebija paredzēta, lai ļautu dalībvalstīm pēc savas patikas izvēlēties atbalsta saņēmēju, bet lai atvieglotu šīs kārtības izpildes noteikumu pielāgošanu to administratīvajai procedūrai (Regulas Nr. 2499/82 vienpadsmitais apsvērums).

173 Tādējādi jākonstatē, ka šī Regulā Nr. 2499/82 ietvertā nepilnība ir radījusi dažādās dalībvalstīs atšķirīgu attieksmi tieši attiecībā uz garantijām par Kopienas atbalsta sniegšanu attiecīgajiem ražotājiem, pat ja šis atbalsts viņiem principā bija izmaksājams atbilstoši piemērojamajam Kopienas tiesiskajam regulējumam.

174 Šāda atšķirība ir savienojama ar nediskriminācijas principu tikai tad, ja to attaisno attiecīgo situāciju dažādība. Taču jākonstatē, ka tā tas nav šajā lietā. It īpaši tādēļ, ka pārmestā atšķirīgā attieksme nav saistīta ar tāda atbalsta piešķiršanas nosacījumiem, kas sniegts profilakses nolūkā veiktai destilācijai, bet tikai ar šādas piešķiršanas administratīvo kārtību, to nevar izskaidrot ar atšķirībām, kas attiecas uz vīna ražotāju situāciju vai — vispārīgā nozīmē — uz vīnkopību dažādās dalībvalstīs.

175 Turklāt pretēji Komisijas apgalvojumiem šo atšķirīgo attieksmi neattaisno arī praktiski apsvērumi, kas saistīti ar nepieciešamību ņemt vērā atšķirīgās administratīvās procedūras dažādās dalībvalstīs. Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteikto atbalsta sniegšanas kārtību attiecīgajiem ražotājiem, izmantojot kā starpniekus destilētājus, varēja mierīgi papildināt ar mehānismu, kas nodrošina atbalsta sniegšanu ražotājiem destilētāja maksātspējas gadījumā, neietekmējot šīs kārtības efektivitāti. Tādējādi Komisijas pienākums bija vajadzīgajā brīdī veikt pasākumus, kurus tā uzskatītu par visatbilstošākajiem, lai mazinātu šo iepriekš minēto regulas nepilnību. Šajā sakarā nav ne precizēts, ne arī pamatots Komisijas arguments,

saskaņā ar kuru norādīto atšķirīgo attieksmi attaisnoja tas, ka Regulas Nr. 2499/82 10. pantā noteiktā atbalsta sniegšanas kārtība uzliek attiecīgajiem ražotājiem papildu administratīvās procedūras neērtības salīdzinājumā ar šīs regulas 9. pantā noteikto kārtību. Faktiski, prasītāju iebildumi neattiecas uz pašu principu, kādā ražotājiem tiek sniegts atbalsts, izmantojot kā starpnieku destilētāju, bet gan uz nepilnību šajā kārtībā, jo šī kārtība nenodrošināja atbalsta sniegšanu tā istajiem adresātiem destilētāja maksātnespējas gadījumā. Šī nodrošinājuma trūkums varēja attiecīgajiem ražotājiem no viņiem neatkarīgu iemeslu dēļ liegt atbalstu, uz kuru viņiem bija tiesības, un tādējādi tas neparedz nevienu kopēju pasākumu ar vienkāršiem pierādījuma nosacījumiem, kuriem Regulas Nr. 2499/82 10. pants pakļāva intervences iestādes tieši sniegto atbalstu ražotājiem. Attiecībā uz argumentu, ko Komisija minēja, atbildot uz Pirmās instances tiesas rakstveidā uzdotajiem jautājumiem, un saskaņā ar kuru arī Regulas Nr. 2499/82 10. pantā noteiktajā kārtībā attiecīgie ražotāji riskēja nesāņemt Kopienas atbalstu, ja destilētājs neizpildīja savu pienākumu destilēt vīnu noteiktajā termiņā, jānorāda, pirmkārt, ka šāds risks bija visiem ražotājiem neatkarīgi no attiecīgās dalībvalsts izvēlētas kārtības, un, otrkārt, tam nav nekāda sakara ar risku, kas saistīts ar destilētāja maksātnespēju un kas ir vienīgais risks šajā lietā, jo ir skaidrs, ka prasītāju piegādātais vīns bija destilēts noteiktajā termiņā.

¹⁷⁶ Šādos apstākļos, nepapildinot Regulas Nr. 2499/82 ietvaros šīs regulas 9. pantā noteikto atbalsta sniegšanas kārtību ar mehānismu, kas nodrošinātu atbalsta sniegšanu attiecīgajiem ražotājiem destilētāja maksātnespējas gadījumā, Komisija ir acīmredzamā un rupjā veidā pārkāpusi savas rīcības brīvības robežas. No tā izriet, ka Regula Nr. 2499/82 pietiekami nopietni pārkāpj nediskriminācijas principu, kas indivīdiem piešķir tiesības (iepriekš minētais spriedums lietā *Dumortier* u.c./ Padome, 11. punkts).

¹⁷⁷ Turklāt noraidāms ir Komisijas arguments par to, ka prasītāji nav pierādījuši cēloņsakarību starp zaudējumu, kas radies sakarā ar atbalsta pilnīgu vai daļēju nesniegšanu prasītājiem, un šīs iestādes rīcību, pamatojoties uz to, ka prasītāji nav

pierādījuši cēloņsakarību starp *DAI* nesniegto atbalstu, kas, pēc Komisijas domām, ir uzskatāms par notikumu, kurš radīja zaudējumus, un šīs iestādes rīcību. Šajā sakarā jāatgādina, ka prasītāji pareizi uzskata, ka viņu zaudējumus, ko nav apstrīdējusi Komisija, radīja tas, ka šī iestāde Regulas Nr. 2499/82 9. pantā noteiktās kārtības ietvaros neparedzēja mehānismu, kas nodrošinātu atbalsta sniegšanu attiecīgajiem ražotājiem destilētāja maksātnespējas gadījumā (skat. iepriekš 111. un 112. punktu). Prasītājiem domātā atbalsta pilnīga vai daļēja nesniegšana pēc *DAI* bankrota tieši izriet no šīs Regulas Nr. 2499/82 nepilnības. No tā izriet, ka skaidri pastāv cēloņsakarība starp šo zaudējumu un Komisijai pārņemto rīcību.

178 Ņemot vērā iepriekš minēto, jāsecina, ka ir izpildīti nosacījumi, saskaņā ar kuriem Komisija saucama pie atbildības, proti, pārņemstās rīcības prettiesiskums, zaudējumu esamība un cēloņsakarība starp šo rīcību un norādīto zaudējumu.

179 Tā kā atbilstoši lietas dalībnieku teiktajam prasītāju ciesto zaudējumu apmērs nebija aprēķināms esošajā procesa stadijā, jāuzskata, pieņemot starpspriedumu, ka Komisijas pienākums ir atlidzināt prasītāju ciestos zaudējumus, kas tiem radās sakarā ar to, ka tiem netika sniegts atbalsts, uz kuru tiem bija tiesības atbilstoši Regulai Nr. 2499/82, tajā nesamaksātās summas daļā, ko viņiem bija parādā *DAI*, uz kuru attiecās Kopiesas atbalsts.

180 Tādējādi Pirmās instances tiesa aicina puses, ņemot vērā šo spriedumu, panākt vienošanos par ciesto zaudējumu apmēru četru mēnešu laikā no šī sprieduma pasludināšanas. Gadījumā, ja vienošanās netiks panākta, lietas dalībnieki šajā termiņā iesniedz Pirmās instances tiesai savus aprēķinus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 181 Ņemot vērā iepriekšējā punktā izklāstīto, lēmuma pieņemšana par tiesāšanās izdevumiem tiek atlikta.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (otrā palāta)

nospiež:

- 1) Komisijas pienākums ir atlidzināt prasītāju ciestos zaudējumus pēc *Distilleria Agricola Industriale* bankrota sakarā ar to, ka Regulas (EEK) Nr. 2499/82 attiecībā uz noteikumiem par destilāciju profilakses nolūkā 1982./1983. vīna gadam 9. pantā noteiktā kārtība neparedz mehānismu, kas nodrošinātu šajā regulā paredzētā Kopienas atbalsta sniegšanu attiecīgajiem ražotājiem;
- 2) lietas dalībnieki iesniedz Pirmās instances tiesai kopīgas vienošanās rezultātā sagatavotu zaudējumu aprēķinu četru mēnešu laikā no šī sprieduma pasludināšanas;

- 3) gadījumā, ja vienošanās netiek panākta, lietas dalībnieki tajā pašā termiņā iesniedz Pirmās instances tiesai savus aprēķinus.**

Pirrung

Meij

Forwood

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2004. gada 23. novembrī.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

H. Jung

J. Pirrung

Satura rādītājs

Atbilstošās tiesību normas	II - 4000
Prāvas rašanās fakti	II - 4005
Process un lietas dalībnieku prasījumi	II - 4016
Juridiskais pamatojums	II - 4019
A — Par prasības atcelt tiesību aktu un prasības sakarā ar bezdarbību nepieņemamību	II - 4019
Lietas dalībnieku argumenti	II - 4019
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 4021
Attiecībā uz prasības atcelt tiesību aktu pieņemamību	II - 4021
Attiecībā uz prasības sakarā ar bezdarbību pieņemamību	II - 4026
B — Par prasību par zaudējumu atlīdzību un lūgumu atlidzināt netaisnu iedzīvošanos	II - 4027
Par lūguma atlidzināt netaisnu iedzīvošanos pieņemamību	II - 4027
Attiecībā uz prasības par zaudējumu atlīdzību pieņemamību	II - 4028
Lietas dalībnieku argumenti	II - 4028
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 4032
1. Par pamatu attiecībā uz Kopianas vainas neesamību rīcībā, kas tai tiek pārmesta	II - 4033
2. Par pamatu attiecībā uz efektīvu iekšējo tiesību aizsardzības iespēju esamību	II - 4036
3. Par pamatu attiecībā uz to, ka prasībai par atbildību ir iestājies noilgums	II - 4040
— Ievada apsvērumi	II - 4040
— Noteikta zaudējuma esamība	II - 4041
Attiecībā uz prasības par zaudējumu atlīdzību pamatotību	II - 4047
Lietas dalībnieku argumenti	II - 4047
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 4049
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 4057